

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryftár petit sora 30 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szerda, december 18.

Mai számunk főbb közleményei:

A Ház az adótörvények elhalasztása ellen.
Alapítvány a jótékony nőegyletnek.
Tolvaj lett a gyermekgyilkos apa.
Felmentették a képviselőházi merénylőt.
Árverés a leghosszabb beszédre.
Fekete karácsonyi vásár.
Tarkaságok.

A béke utján.

Arad, december 17.

Összefüggésben van-e a londoni tárgyalásokkal, vagy nincs: mindenesetre örömmel állapítható meg, hogy a konferencia megkezdésével egy időben Szerbia is letért eddigi harcias és merev álláspontjából. A prizrendi konzul esete már körülbelül ki van kapcsolva a konfliktus keretei közül, legujabban pedig az a hír érkezik, hogy Szerbia hajlandó Durrázót kiüríteni. Ha ezt megerősítik, akkor a londoni konferenciának már nem lesz többé az a hivatása, hogy a harcokat beszüntesse és új háboru kitörésének elejét vegye, hanem az, hogy a Balkán háboru által teremtett új állapotot rendezze.

Nemcsak a kitolandó földrajzi határok megállapításáról és egy új államnak a kreálásáról van szó, hanem a rendkívüli kényes egyházi ügyek és az összes nagyhatalmakat érdeklő kereskedelmi, közlekedési és pénzügyi kérdések is tisztázásra várnak ezuttal.

Drinápoly, Szaloniki, Janina és Szkutari hovatarozandóságának kérdése nemcsak a török, a szláv és görög diplomaták ide-

geit fogja kemény próbának kitenni, hanem még a Balkán-szövetség befejezetlen épületét is alaposan meg fogja ingatni.

A háborus felek delegáltjaival együtt, illetőleg azokkal mintegy párhuzamosan a nagyhatalmak londoni nagykövetei is rendszer tanácskozásokat fognak folytatni a St. James palotában. Nem európai kongresszus lesz az, nagykövetei konferenciájáról, vagy kötelező jellegű diplomáciai értekezletről sem lehet szó, hanem csak rendszeresen ismétlődő nagykövetei összejöveteleket (reunion) tartanak, a melyeken nem formális és egyáltalán nem kötelező megbeszéléseket fognak a nagyhatalmak londoni nagykövetei tartani abból a célból, hogy tanácsaikkal, újmutatásukkal és a mikor fennforog annak szükségessége: szelid nyomással is előbbre vigyék a Balkán-diplomácia tárgyalásait.

És a legtöbb esetben szükség is lesz erre a *douce violence*-ra, hogy kellő korlátok közé szoríttassanak a győzelmi mámort szülte pretenziók. Nem bizonyos egyébként még az sem, vajon a Balkán-politikusok és az európai diplomaták közti mérkőzésben melyik fél fog majd felülmaradni. Még az esetben is, ha a mi nem feltétlenül bizonyos, a londoni nagykövetei mindvégig szolidárisak maradnak, nem szabad lebecsülni sem a görög Venizeloszt, sem a délszláv diplomáciát, mert nemcsak ravaszság, hanem készütség dolgában is ezek az urak feltétlenül megállják a helyüket.

Mi a monarchia álláspontja a londoni konferencián? Ezt Berchtold gróf külügyminiszternek eddig követett eljárása képvi-

seli. Tudvalevő, hogy Berchtold grófnak nem nagyon hosszú idő előtt ugyszólván bele kellett ugorni abba a nehéz szerepbe, amelyet a királyi bizalom neki juttatott Aehrenthal hirtelen elhalálása után.

Az olasz-török háboru már javában folyt és a Balkán egén is mutatkoztak már háborus fellegek. Konzervatív külpolitikájához hiven Ausztria-Magyarország mindent elkövetett, hogy a portát az albánok iránti engedékenységre bírva, ezt a népet újból a török birodalom egyik támasztó oszlopává tegye.

Az ifju-török uralmat azonban jobb belátásra birni már nem lehetett és mivel a délszlávok, sőt az utolsó pillanatban a görögök is szövetkeztek az európai török uralomnak fegyveres erővel való megdöntésére és az európai diplomácia teljes passzivitásával lényegesen elősegítette a Balkán keresztény népeinek döntő akcióját és mivel másrészt csak azért, hogy ideig-óráig feltartóztassuk a katasztrófát, mi egy magunk nem kezdhettünk háborut a keresztény népek ellen: az a veszedelem fenyegette Ausztria-Magyarországot, hogy a hangzatos jelszavak alatt harcba induló, tényleg azonban a Balkán hatalmi viszonyainak teljes felforgatására törő szlávok, legfőképpen pedig a lelkük mélyéig magyar- és osztrák-ellenes szerbek, az érdekszféránkba tartozó Balkánon oly alakulást fognak létesíteni, mely végzetes kihatással lehetnek legfontosabb keleti érdekeinkre.

Ezen eshetőség ellen tehát védekezniünk kellett teljes erővel. Miután pedig a Szandzsákból való kivonulásunkkal is bebizonyi-

Kicsinyek gondját

felvegyétek!)*

Muló öröm, halálba hullt remények...
Tele van fájdalommal a világ.
Mikor lesz már boldog, nyugodt az ember?
Szívünkben hordjuk a kétség nyilát,
S tán ott marad, sebezve mindörökké,
Nem ad vigaszt a múlt, sem a jelen;
Áldásra változtatni minden átkot
Gyarló a szív, gyarló az értelem.

Az ősvilágok óriás tömegje
A szív kinjához mérten csak pehely.
És minden jaj, minden fájdó sóhajlás
Legalább egy könyecseppet érdemel.
Ma boldog vagy, holnap már rombadőlhetsz
Egész világod, mennyed, életed:
És mégis, mégis rut, vétke közönyben
Elfojthatnád a testvérkönyveket?

Oh nem, nem úgy! Könyed, a gyöngyök gyöngye,
Sarkaljon tette elhagyottakért!
Borus, gyötrelmet értő homlokodra
Részvét bokráról tépjed a babért
Ha rád tekint az édes árva gyermek,
Feléd kitarva gyöngye karjait:
Hajolj le hozzá s arcát simogatva,
A Szeretetnek otthonába vidd!

*) Szavaltta a dec. 12-iki Kálvineum-hangversenyen Keszlerné-Kápolnay Juliska színművésznő.

Oh árvák, árvák! Ti édes kicsinyek,
Rólatok hányszor elfeledkezünk...
Önzés, hiúság, becsvágy elragadnak
S a cselekvésben megbénul kezünk.
Hányszor kiáltjuk: élünk a jövőért,
Az áldozatot érte hozzuk el!
S tán a jövőt az elhagyott kicsinyek
Elhagyott éltében tapodjuk el.

Szegény kicsinyke, ha minden kebelről
Szeretet minden fénye hullna rád:
Mi pótolhatná a pótolhatatlant,
Apák, anyák szemének sugarát?
Ha százszorosan is körül ölelnék
Jóság, melegség, áldott sugarak:
Szegényke gyermek, mégis a te sorsod,
Mégis csak árva, elhagyott marad.

Ha egy követ a másik köre rakva,
Épit otthont a munkás szeretet:
Oh boldogok, kevély szemforgatással
Ne nézzétek az árva gyermeket.
Most azok kérnek összekulcsolt kézzel,
Kiknek apáik védik e hazát...
S ezekre néznek ősök, akik egykor
Hitért, hazáért szívök' szakgáták.

Az Ur szegény szolgálai harcolának,
Hogy e hazában ur légy és szabad.
Nézd az egyik földönfutó, — a másik
Bősz tengeren megláncolt gályarab.
— De ének szól: „Reménységünk az Isten!”
Szemünkben im a halaköny ragyog...

...Oh nézd az árvát, nézd az elhagyottat:
Nem küzdenek majd, mint e hős nagyok?!

Fehér hajlék sugar torony tövében,
Üdén mosolygó kedves kis család:
Ha árnyék a jövőnek aggodalma,
Ez árnyat már sorsod nem hozza rád.
S lesz é boldogabb, mint az árva gyermek,
Ha árvaságát elfelejtheti?
Csak hadd feledje, lassanként feledje...
— Áldás reá, ki elfeledteti!

Csécsei Imre.

A napernyő.

Irta: Szederkényi Anna.

A vonat néha bizonytalanul meg-megzökkent.
Két oldalt végtelen térségek, apró falvacskák, a
távol ködébe vesző alakok váltották föl egymást.
A messzeség halotti nyugalma beszökött az ablakon
és nekem úgy tűnt föl, mintha a mesebeli táltos
paripa vágatna fekete kocsimmal a ködbe borult világon.

Nagykalapos, fehérruhás asszony ült velem szemben.
Mellelte szöke kis fia. Az asszony cifra, a fia rendetlen.

Nem uríasszony, — gondoltam én. — Az nem vesz föl utra fehér ruhát.

A fia nyugtalankodott. Az anya ráfűtött. A gyerek szepegett. Az anyja újból megfűtötte.

Nagyon, nagyon közönséges asszony lehet, — állapítottam meg.

tottuk, hogy nem törekszünk a Balkánon területi hódításokra, egész figyelmünket a háboru következményei által megbolygatott balkánbeli hatalmi egyensúly helyreállítására és elsőrendű gazdasági érdekeink biztosítására kellett fordítanunk. Fegyveres intervencióval, avagy diplomáciai körültekintéssel, de valahogy biztosítanunk kellett ezeket a nagy érdekeket. Az elhamarkodott fegyveres intervenció nagyon veszedelmesnek mutatkozott, a diplomáciai sikert pedig rendkívül megnehezítette az entente-hatalmak ellenséges magatartása. És ekkor a Ballplatz fiatal ura, azzal ragadta magához az ügyek irányítását, hogy az eszmésze-gény diplomáciát megajándékozta egy gondolattal, Albánia önállósításának a gondolattal. A szerb és orosz cselszövényeket fokozatosan leszerelve Berchtold gróf egész Európát megnyerte az eszmének, a melynek a következetes keresztülvitele, nemcsak egy új alakulattal szaporítja a Balkánon a nem szláv államok számát, hanem egyúttal Szerbiának az Adriai-tengertől való távolfartására is nyújt megfelelő jogalapot.

Nagyon természetes, hogy a Balkán népek londoni béketárgyalásain és a még inkább a nagykövetek reunion-jain fog majd csak eldőlni, vajon diplomáciai uton, avagy fegyveres intervencióval fogjuk-e megvalósíthatni ezt a programunkat.

A fejlemények után azonban már egyre valószínűbbnek kell tekinteni, hogy a fegyveres beavatkozás elmarad és a Balkán új térképének megrajzolása több vért nem fog kívánni.

Aranyserleg az aradi beszámoló emlékére. Budapestről jelentik: Ma délután a képviselőház elnöki termében a munkapárt nagyobb küldöttsége kereste föl Tisza István grófot és díszes aranykelyhet adott át neki. A kebelnyolcvankét munkapárti képviselő ajándéka volt a november tizenhatalmadiki aradi beszámoló emlékére. A beszámolón megjelent képviselők autogramjai be vannak véve a díszes aranykelyhebe, a melyet Ghillányi Imre báró, a munkapárt elnöke néhány szíves szóval adott át Tiszának. Tisza István nagyon meg volt hatva és csak ennyit mondott:

A gyerek most már csöndben maradt. A vonat rohant tovább. A táviró oszlopok sötéten, szélesen olvadtak bele a füstszíni homályba és egy egy árva kutoricaszár, napraforgó kűzködött a széllel, hogy ne törhesse ketté száraz, kiszikkadt derekát. Nagy lombba, kiszáradt göröngyök váltották föl a learatott, letarolt réteket. Fekete varju szárnyával csapdosva, káromva rebent föl a zöngös kökény galagonya bokrok közül. Az emberre gondoltam, akinek ekéje fölhasította az ugarat, akinek sarlója levágta a selymes, zöld füvet, akinek ásója fölúrta a göröngyöket. Nem láttam sehol. Csönd, tompa, halotti csönd volt és én nem bírtam az enyészetben az új élet csiráit meglátni.

A gyerek unta magát, nyugtalanodott. Fölállt és ő is ki akart nézni. Háta mögött, a sarokban zöld fogantyus napernyő támaszkodott:

Össze fogja törni az ernyőt, ha sokat izgomozog. Össze fogja törni és újra kikap. Szólni kellene neki. Csak ennyit:

— Vigyázzon, fiam, összetöri az ernyőt.

Vagy:

— Asszonyom, tegye a hálóba az ernyőt, mert összetöri a gyerek.

Eh... mi közöm hozzá! Idegenek... Miért árttam bele magam a mások dolgába.

Szélmalom mellett robogtunk el. A vitorlák úgy forogtak a szürkességben, mint óriási, őskori madár nagy fekete, subogó szárnyai, vagy mint lenyegző, száguldó ördögfi hosszú, fekete palástja.

— Nagyon szépen köszönöm, nem tudok egyebet mondani.

Ezzel melegen kezet forrott a megjelentekkel, mire a küldöttség eltávozott.

A Ház az adótörvények elhalasztása ellen.

— A képviselőház ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 17:

Az ellenzék részéről tizenhárom képviselő gyűlt össze ma reggel az Országház kávéházban, hogy onnan Justh Gyula vezetésével elmenjen az Országház előtt álló csendőr kordonig. Itt a már megszokott sablonos módon utjukat állta Pavlik rendőrfelügyelő, mire az ellenzéki képviselők szó nélkül szétoszlottak.

A Ház ülést háromnegyed tizenegykor nyitotta meg Tisza István gróf. A napirend első pontja a költségvetési törvényjavaslat volt.

Az adóreform életbeléptetése.

Hegedüs Loránd előadó ajánlotta elfogadásra a törvényjavaslatot és ezzel kapcsolatban az adótörvények életbeléptetésének kérdéséről is beszélt. A ma érvényben levő adórendszer tartóhatatlan; oly kinövései is vannak, mint a minő a II. osztályú kerületi adó, mely azon a címen sújtja az adózót, hogy gyermeke van és más címen már adót fizet; ehhez hasonló állapot csak a Kongo államban van. A Wekerle fele adóreform ezen az állapoton kívánt segíteni, de helytelen eszközökkel. A szólo mindent elkövetett, hogy a reformon javítson, ami sok pontban sikerült is neki. Idézeteket olvas föl annak bizonyosságául, hogy az ellenzék folyton sürgette az adótörvények életbeléptetését, most pedig, ugymond az előadó, folyton poeskondiazza azokat, akik az elhalasztáshoz nem akarnak hozzájárulni. Azoknak, akik folyton sürgették a reform életbeléptetését, nincs joguk most a nagyközönséget az életbeléptetésrel szemben izgatni.

Egy évi halasztás.

Sándor Pát szintén az adóreform kérdésével foglalkozik: a koalíció idejében is nagy harcot vívott az új adótörvények ellen, melyek a városi polgárságot sújtják. E törvények életbeléptetésével népszerűtlenné válik a munkapárt; nem lehetne ezt a népszerűtlenséget elhalasztani egy évre? Ezért indítványozza, hogy az adótörvények életbeléptetését halasszák el 1914. január elsejéig. A pénzügyminiszter azt mondja, hogy az új törvények harminc millióval csökkentik az adójövedelmet;

A gyerek tapsolt és ugrált. A pad megrecscent.

No, most eltört. — döbbsentem meg és visszafordultam. — Meg nem, de el fog törni. Biztos, hisz minduntalan nekítámaszkodik ez a gyermek.

Nagyon ki fog kapni. Már hallani véltem az ütéseket és megborodtam előre a gyermeksírától, amelynél keserűbb, vádlobb hang nincs az egész teremtsében.

Igen, mégis csak szólok. Hisz nekem mibe sem kerül és megmentem vele ezt a gyermeket. Vagy nem... még sem...

Kűzködött bennem az ember a kűtremberrel, a természetes a formassággal. Az igaz, becsületes egyszerűség a rideg várossal, a közömbös-sel, az önzővel, a másokkal nem törődővel. Kűzködött bennem a másokért is tenni akaró erő, a luata, magába zárkózott énnel.

Az egyik ösztökélt, nem hagyott nyugton, a másik unottan, elváostan, lebiggyesztett ajakkal hagyta kiabálni: és én gondolatban figyeltem a tornát. Kiváncsian, félelemmel vártam, melyik győzedelmeskedik. A gyerek izgott-mozgott. Az ernyő állt bután, tehetetlenül a sarokban és én kűzködtem a problémával. Mert azzá nőtte már ki magát a lelkemben a dolog. Néha világosan cikkázott át bennem:

— Ostobaság, közönséges ostobaság. Nem a legegyszerűbb volna vagy szólni, vagy fogni az ernyőt és a hálóba dobni.

De miért?

ha tehát még egy évig az eddigi adótörvények maradnak érvényben, ezzel az állam nyer harminc milliót. Micsoda pénzügyminiszter az, a ki nem fogad el harminc milliót? A munkapártnak tekintettel kell lennie arra, hogy a gazdasági viszonyok igen rosszak; sohasem volt annyi bukás, mint most és karácsony után még több lesz. Ily körülmények között még a legkitűnőbb adótörvényt sem volna szabad életbeléptetni. Nemcsak a köznek, de a pártnak is szolgálatot akart tenni azzal, hogy az életbeléptetésnek egy évvel való elhalasztását indítványozza.

Törvénytelen indítvány?

Elnök kijelenti, hogy ezt az indítványt nem bocsathatja szavazás alá, mert ennek tartalma világosan törvénytelen, a Háznak nincs is joga oly határozatot hozni, hogy valamely törvény életbe léptetessék-e, vagy ne? A napirenden lévő törvényjavaslat valamelyik szakaszának részletes tárgyalásánál lehet majd olyan módosítványt benyújtani, mely elfogadás esetén lehetővé teszi az elhalasztásnak a törvényben való kibocsátását.

Madarassy-Beck Gyula báró azt fejtegeti, hogy a nehez nehezre való tekintettel lehet az elhalasztást követelni, de a törvény módosítását követelni nem lehet.

Antal Géza szerint a mai rendkívül nehéz, válságos pénzügyi helyzet keltett aggodalmakat az új adótörvények életbeléptetése ellen. Az életbeléptetésnek fix terminusra való elhalasztása azonban sok kárral járna; nem lehet a kormányznak kijelenteni, hogy a mai válságos helyzet egy egész évig el fog tartani; ez igen deprimáló hatást keltene ugy benn az országban, mint a külföldön és nagyon megnehezítené például egy kölcsönnek a fölvetését. A szólo tehát deferal a pénzügyminiszter aggodalmait előttr a az életbeléptetésnek egy egész évre való elhalasztása ellen foglalt állást.

Elnök berekeszti a vitát.

A pénzügyminiszter beszéde.

Teleszky János pénzügyminiszter ötletszerűnek tartja azt a kívánságot, hogy az adótörvények életbeléptetését halasszák el, mert már három évvel ezelőtt megszavazták a törvényt, az életbeléptetés elhalasztását pedig csak nyolc nap óta követelik. Az adótörvényeket az a Wekerle csinálta, aki a fővárosért annyit tett, mint egyet len más miniszter sem; nem lehet tehát felenni, hogy Wekerle a főváros, vagy általában a városi lakosság érdekei ellen akotta volna meg az adóreformot. Csak az új házadó jelent a városi népre nézve teheröbbséget, ez az új adó azonban már életbe van léptetve; az összes többi adok, amelyeknek életbeléptetését most el akarják halasztani, nem hogy emelnék, hanem kivétel nélkül mind csökkentik a városi lakosság terheit.

Van ennek a kérdésnek miértje. Így van rendjén, így kell lennie. Csak az elromlott, megvékonyult beteg idegzetek csomózzák így omdhatatlanná a világ legsilányabb kérdéseit. Hisz ez nem is kérdés. Eh, végre is szólnom kell. Most is neki támaszkodott. Utoljára is el fog törni az az ernyő. És én leszek az oka. Világos, hogy én leszek az oka. Én, mert csak egy mozdulatomban, egy hangba kerül és megakadályozhatom a katasztrófát.

Mert az lesz. Tragédia, fájó keserves, szomorú tragédia ennek az ártatlan gyermeknek az életében... Mert az bizonyos, hogy a gyereklelek ép úgy átérzi az ő tragédiáját, mint a felnőt. Igen... szólok... most...

Ropp... recss... a faszos ernyő derékban kettőtörve lefordult.

A gyermek tágrányított szemekkel, holtápadtan maradt állva és rám esett a pillantása esdően, kérően, nagy, előre megérzett fájdalomtól riadtan. Anyja pulykavörösen ragadta meg, vitte ki a folyosóra.

Mintha mindegyik csapás engem ért volna. Az a nyöszörgő sírás a lelkem tépdeste, marcangolta... Vágtattunk bele az éjszakába. Nem mertem ránézni a sarokban összehuzódó, szepegő gyermekre, aki megbénultan, lesujtotton tilt, mint akit meglátogatott, legázolt az élet...

Azóta sokszor lejátszódtott körülöttem az ernyő története. Sokszor láttam embereket, akiknek csak egy ujjukat kellett volna megmozdítaniok és az ernyő nem törte el...

A pénzügyminiszter beszéde után a Ház a törvényjavaslatot általánosságban megszavazta.

A részletes tárgyalás során az ötödik szakasznál Sándor Pál bonyújtotta az adótörvények életbeléptetésének egy évre való elhalasztását célzó indítványát.

A Ház az indítványt elvetette.

Apróbb törvényjavaslatok.

Ezután még letárgyalták a külkereskedelmi viszonyok rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot, amelyhez az előadó után Wittmann János szólalt fel.

— A jelenlegi viszonyok között — mondotta — tudja mindenki, hogy az évtizedek óta fennálló két tábor, tudniillik a merkantilisták és agráriusok közötti ellentétek nemcsak hogy nem enyhültek, hanem mindinkább eltávolodott egymástól a két tábor. Nem is olyan régen, talán két hónappal ezelőtt egy ugynevezett vámpolitikai központ előtt anélkül, hogy a gazdáknak tudomásuk lett volna róla s anélkül, hogy azokat bevonták volna, már az első ülésen azzal fenyegették meg a gazdákat, hogy azokat a kereskedelmi és vámpolitikai szerződéseket, amelyeknek a mindinkább fokozódó drágaságot tulajdonítják, legelső adandó alkalommal befogják szüntetni. Engem 25 éves politikai multamban nem közjogi, hanem gazdasági kérdések vezéreltek és a jelenleg érvényben levő vám- és kereskedelmi szerződés megalkotása körül nekem is volt némi érdemem és egész multammal ellenkeznek, hogyha ebben a kérdésben elfoglalt álláspontomon bármily csekély mértékben változtatnék. Őszintén megvallom, hogy egyfelől ennek a vámpolitikai központnak a fellépése, másfelől az osztrákok részéről elhangzó nyilatkozatok, de az ipari- és kereskedelmi, szóval az egész merkantil irányzatnak évek óta tanúsított magatartása folytán némileg indokolatlannak tartom azt az aggodalmat, hogy az 1917. év közeleddével a gazdaközönség millióinak egzisztenciális érdekében álló megállapodások veszélyeztetve lesznek. Nekem az a meggyőződés, hogy a mi gazdaközönségünk csak azóta lélegzett fel és erősödött meg, mióta nyers terményei is némileg óva vannak. A kereskedelmi miniszter figyelmébe ajánlom azt a körülményt, hogy javaslata nem egészen világos, nem fejezi ki egész tisztán, hogy tulajdonképpen mi a kereskedelmi kormány szándéka és ezért kérem a minisztert, kegyeskedjék nyilatkozni, vajon helyesen értelmezem-e a javaslatot, ha a felhatalmazás csak azon ideiglenes szabályzatokra és megállapodásokra vonatkozik, amelyek 1913. évig bírnak hatállyal és továbbá azt kérdezem, hogy vonatkozik-e ez a felhatalmazás a fennálló szerződések elvi álláspontjának módosítására is? Ha erre is vonatkoznék, én ebben rettenetes nagy sérelmet látnék a gazdaközönségre nézve. Kérem a minisztert, hogy ebben a kérdésben tájékoztassa a magyar gazdaközönséget.

Beöthy László miniszter sajnálattal látja, hogy a vámpolitikai központra nézve a gazdálkodó közönség és a kereskedők között nem jött létre a szükséges harmonia, de reméli, hogy ez mielőbb be fog következni. A jelen törvényben foglalt jogok csak 1918. december 31. ig tartanak és minden, ami ezen túl terjedő hatállyal bír, a törvényhozás elé terjesztendő.

Ezután a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadták.

Lukács László miniszterelnök a katonakötelesség kivándorlásának eltiltásáról és az ország 1911. évi közállapotairól terjesztett be jelentést.

Elnök a holnapi ülést délelőtt tizenkét órára tűzte ki, mert megelőzőleg részt vesz Csáky Albin emlékére tartandó istentiszteleten. A holnapi ülés napirendje a letárgyalt javaslatok harmadszori olvasása és a kérvények tárgyalása lesz. Az ülés három órákor véget ért.

— Az „Aradi Közlöny“ igen tisztelt hirdetőihez. Az Aradi Közlöny karácsonykor mint minden évben, az idén is rendkívül tartalmas ünnepi számot fog kiadni. Bár az Aradi Közlöny nagy elterjedtsége révén a legkiválóbb hirdetési orgánium, mégis szükségesnek tartjuk igen tisztelt hirdetőink figyelmét azon körülményre felhívni, hogy a karácsonyi számunkban megjelenő hirdetéseknek különösen nagy eredménye van. Minthogy lapunk karácsonyi számának összeállítása rendkívül nehéz feladatot ró kiadóhivatalunkra, arra kérjük igen tisztelt hirdetőinket, hogy az ezen lapunkban feladni szándékolt hirdetéseket legkésőbb folyó hó 20. ig hozzánk juttatni sziveskedjenek, hogy azoknak megfelelő elhelyezéséről kellő időben gondoskodhassunk. A hirdetéseket kiadóhivatalunknál, esetleg meghívásra megbízottunk útján adhatják fel. (Telefon 151.) Teljes tisztelettel az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatala.

EGYESÜLETI ÉLET.

Alapítványi vagyon a Polgári Jótékony Nőegyletnek.

— Rendkívüli közgyűlés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Igen nagyfontosságú és a humanizmus ügyére módfelett jelentős körülmény vezetett az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet vezetőségét arra, hogy ma délelőtt rendkívüli közgyűlést hívjon egybe a városháza tanácskozó termében. Arról van ugyanis szó, hogy a Polgári Jótékony Nőegylet egy nagyobb hagyatéki vagyonhoz jut, s ennek a formalitásait kellett sűrűn, a mai rendkívüli közgyűlés előtt tisztázni. Az Aradi Polgári Jótékony Nőegyletnek ugyanis, még régebben, néhai Wimmer Erzsébet elhalt fia emlékére egy nagyobb alapítványt tett, amelynek teljes összege most 49,543 kor., azzal a kikötéssel, hogy a kamatokkal felszaporított tőke felhasználásával *önhibájukon kívül szegénységre jutott özvegyasszonyok részére menedékházat építsenek Aradon.* Azonban, ha ezt a tőkét egy felszázadon át is kamatoztatják, akkor sem juthatnak egy olyan összeghez, amelyből ez a menedékház felépíthető lenne. Közben, mint ismeretes, megnyílt az Aradi Polgári Jótékony nőegylet által létesített Nők Otthona. Ez intézmény teljesen találkozott a nemes szivű örökhagyó intenciójával, s ezt úgy látszik, kellőképpen tudta értékelni az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet vezetősége is, mert a két egyesület közötti tárgyalásoknak az lett az eredménye, hogy a Polgári Jótékony Nőegylet a *Balkányi Dezső* emlékeztete címén kezelt 49,543 korona alapítványi vagyont a Polgári Nőegyletnek engedte át.

A mai közgyűlést özv. Purgly Lajosné egyesületi fővédasszony nyitotta meg és üdvözölte a nagyszámban megjelent díszes hölgyközönséget. Ezután *Löcs Rezső* egyesületi főtitkár távolléte folytán *Reicher Károly* városi főgyógyász üdvözölte igen meleg szavakkal özv. Purglyné fővédasszonyt. Mielőtt a tárgyalásokba bocsátkoznánk — ugymond — lehetetlen meg ne emlékeznünk özv. Purgly Lajosné és hű munkatársainak ama nagy és nemes érdemeiről, munkásságáról, amelyekkel lehetővé tették, hogy Aradon egy Nők Otthona létesüljön. Ezután részletesen mondta el *Reicher főgyógyász* a 49,543 kor. alapítványi összeg átadásának egész történetét, ugy szintén felemlítette, hogy milyen kikötések mellett megát ez a vagyon a nőegylet tulajdonába. A Jótékony Nőegylet ugyanis köteles a Nők Otthonában elhelyezett márványtáblán megrögzíteni az örökhagyó adományát, köteles *Balkányi Dezsőnek* és örökhagyónak sírját ápolni és végül köteles *három* önhibáján kívül szegény sorára jutó katolikus özvegyet élete végéig a nőegylet saját otthonában ellátni. Az erre vonatkozó iratokat a közgyűlésen felolvasták, s még ma a belügyminiszterhez terjesztik föl jóváhagyás céljából. Mindezt örvendetesen tudomásul vette a közgyűlés. Különösen özv. Purgly Lajosné fővédasszonyt, *Varjassy Lajos* polgármestert, *Löcs Rezső* gazdasági tanácsnokot, egyesületi főtitkárt, továbbá *Reicher Károlyt*, illeti elismerés, mint akik sokat és eredményesen fáradoztak a humanus cél érdekében.

A közgyűlésen jelen voltak: özv. Purgly Lajosné, özv. Hudetz Ferencné, *Reicher Károlyné*, *Abraj Lajosné*, *Löcs Rezsőné*, *Issekutz Lászlóné*, *Kintzig Gézané*, *Hermann Gyuláné*, *Kugler Istvánné*, *Nachtnébel Ödönné*, *Szalay Károlyné*, *Szalay Ilonka*, *Frint Lajosné*, *Szalay Antalné*, *Kristóry Jánosné*, *Keresztes Gyuláné*, özv. *Antalfy Endréné*, *Boros Béné*, *Tagányi Gusztávné*, *Steiner Ferencné*, *Kneffel Lajosné*, özv. *Sváby Pálné*, *Darányi Jánosné*, *Varjassy Lajos*, *Reicher Károly*, *Maresch Gyula*.

(*) Karácsonyfa-ünnepély. A vasutas szövetség aradi kerülete tudatja, hogy karácsonyfa ünnepélyét, melyen 85 árva és szegénysorsú vasutas gyermeket fog felruházni *Pfeiffer Gyuláné* urasszony védnöksége mellett e hó 21-én szombaton délután 4 és fél órákor tartja meg Arad állomás II. osztályu éttermében. Az ünnepi beszédet ifj.

Vas Gusztáv acsev. ellenőr tartja. Ez ünnepélyre a t. érdeklődő közönséget, továbbá a tagtársakat és kartársakat ezuton is tisztelettel meghívja és családtagjaikkal együtt szives megjelenésüket kéri a kerületi elnökség.

Tolvaj lett a gyermekgyilkos apa.

— Vadassy László újabb büne. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Vérfürdőt rendezett ezelőtt hat esztendővel Aradon egy *Vadassy László* nevű kereskedőseged. Az anyósát, a gyermekét és egy detektívet lőtt le 1907. augusztus 27-ikén, a börtönbe került, vizsgálati fogságban ült, majd mint elmebeteg elszállították Budapestre az elmeegógyintézetbe, ahol örültnek deklarálták és a törvényszék megszüntette ellene az eljárást.

Fűszerkereskedő segéd volt *Békéscsabán*, mielőtt a hármassággyilkosságot elkövette Aradon. Ott a hihágási bíróság elítélte husz koronára és megkereste az aradi rendőrséget, hogy tartóztassa le *Vadassyt*, mert nem lehet rajta behajtani a bírságot. *Vadassy* egy ideig bujdosott, majd pedig Aradra jött, hogy itt leszámoljon a feleségével, mert elhagyta, az anyósával, mert véleménye szerint az hidegítette el tőle a leányát. Egy vasárnap volt, 1907. augusztus 27-ike. *Green Nándor* főkapitány megtudta, hogy *Vadassy* Aradon tartózkodik és kiküldötte *Rédl József* és *Horváth Gyula* detektívet a *Vesselényi utca 12. sz. házába*, hogy tartóztassák le *Vadassyt*.

Mikor a detektívek a ház udvarára léptek, ott találták a keresett ember anyósát, özvegy *Balcsó Antalnét*, aki unokáját tartotta ölében. Mikor *Vadassy* megtudta, hogy kik vannak az udvaron, kirohant a lakásból, kétszer rásütötte fegyverét anyósára, akit fején és vállán talált. Az asszony menekült, a merénylő utána és a kapualjában az őt utolért *Horváth* detektívbe eresztett egy golyót. A kapu előtt az anyósa a földre tette a kis leányt, mert már nem tudta tartani, ő maga pedig elmenekült. A vérengző apa odalépett gyermekéhez és fejbe lőtte. Hosszas üldözés után sikerült csak az örvöngő embert letartóztatni, aki bevallotta, hogy már régen elhatározta a családja kiirtását, mert a felesége elhagyta. *Vadassy* idült alkoholista, erőszakos és összeférhetetlen természetű volt, akit az elmeszakértők véleménye alapján beszámíthatatlannak mondtak. Sokáig ápolták az aradmegyei közkórház elmeosztályán is és körülbelül két esztendeje, hogy mint gyógyultat elbocsátották. Azóta *Vadassyról* nem hallottak hírt Aradon.

Ma ismét foglalkoztatja az aradi rendőrséget. Távirati megkeresés érkezett a sátorlajuhelyi rendőrségtől Aradra, melyben azt kéri, hogy az esetben, ha *Vadassy László* itt tartózkodnék, akkor tartóztassa le a rendőrség. Az egykori örült ugyanis a szükséges távirat szerint egy cukorgyárban, (hogy hol, nem mondja a távirat, valószínűleg *Szerencsen*) ahol mint tisztviselő volt alkalmazásban ellopott *hét ezerszáz koronát* és megszökött.

A sürgöny vétele után *Green* főkapitány utasította a detektívet, hogy keressék a szökevényt. Minthogy *Vadassy* felesége Magyarádon lakik, sürgönyben értesítette az ottani csendőrséget a történetéről és kérte, ha a tolvaj tisztviselő ott rejtőzködne, fogják el.

Ma este a magyarádi csendőrség telefonon azt jelentette, hogy *Vadassy* ez ideig nem kereste fel a feleségét. Valószínű, hogy *Vadassy*, aki úgy látszik, időközben teljesen visszanyerte az esztét, Amerikába szökik, mert aradi ismerősei tudnak erről a tervéről. A rendőrség ezt tudomására is hozta a nyomozó hatóságnak.

Felmentették a képviselőházi merénylőt

— Az esküdtszék döntése Kovács Gyula bűnpörében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 17

Az esküdtszék ma este kilenckor befejezte a június hetedik képviselőházi merénylet bűnpörének tárgyalását olyanformán, hogy Kovács Gyulát, az exaltált gazdapárti képviselőt, aki négyszer rálőtt Tisza István grófra, felmentette. Az esküdtek igazmondása nem találta bűnösnek Kovács Gyulát a terhére rótt bűnben és így estére kelve hét hónapi vizsgálati fogság, két napos főtárgyalás után Kovács Gyula ismét szabad ember lett.

Még néhány szemtanu.

A mai tárgyalást reggel kilenc órakor nyitotta meg *Baloghy György* elnök. Nyomban átérték a tanukihallgatásokra.

Halmai Elemér dr. volt az első tanu. Láttá, amikor Kovács Gyula berohant az ülésterembe és Tisza felé lött. Hogy hányszor lött és célzott-e nem tudja.

Tisza Kálmán gróf tanu nem jelent meg a tárgyaláson és így felolvasták a vallomásáról felvett jegyzőkönyvet. Tisza előadta, hogy mikor ő a terembe jött, azzal az ajtóval ült szemben, amelyen Kovács bejött és kétszer célozva lött a bátyjára. A harmadik lövést már a mennyezet felé irányította. Az első lövés eldördülése után Kovács ezt kiáltotta:

— Van itt még egy ellenzéki...

A lövések gyors egymásutánban történtek. A negyedik lövésnél munkapárti képviselők rohantak Kovács felé, aki akkor már a pad alá hanyatlott.

Orvosok Kovács állapotáról.

Herczel Manó báró a következő tanu. A tanu vallja, hogy Kovács eszméletlen állapotban volt, mikor a szanatóriumba hozták. A homlokcsontja szét volt roncsozva. Rögtön operációt hajtott rajta végre. Az operáció után körülbelül másfél órára magához tért.

Elnök: Igaz-e, hogy az első kérdése az volt: Él-e még Tisza? — Ez való. — Teljesen eszméletlen volt akkor? — Nem mondhatnám. — Beszélte vele a vádbeli cselekményről? — Soha. — Van-e arról tudomása, hogy a vizsgálóbíró mikor hallgatta ki először a vádlottat? — Még ugyanazon a napon délután, úgy négy óra tájban. — Jelen volt a tanár ur a kihallgatásnál? — Nem voltam.

Polónyi Dezső: Voltak ápolónők Kovács mellett? — Voltak. — Állandóan? — Igen.

Elnök (Kovács-hoz): Való az, hogy kérdezte a tanár urtól, hogy él-e még Tisza?

Kovács: Kérdeztem többször is. — Mi okból kérdezte? — Mert aggódtam az állapota iránt. — Hát akkor mégis tudta, hogy Tiszára lött? — Azt a testvéremtől hallottam.

Polónyi Dezső: Tudomásomra jutott Ajtay Sándor törvényszéki orvostól, hogy itt ténybeli tévedés forog fenn, mely ha kiderül, alkalmas arra, hogy Kovács felmentessék. Ennélfogva kérem Ajtay Sándort nem mint szakorvost, hanem mint tanut kihallgatni arra, amit ő a megfigyelés során tapasztalt.

Elnök: Mire?

— Arra nézve, hogy a lött seb agyrázkódást váltott ki. Ajtay maga is azt sejtette, hogy a golyó bement a koponyatüregbe, holott Herczel tanár vallomásából tudjuk, hogy a koponya nem lett megnyitva.

A törvényszék később határoz ebben a kérdésben.

Hogyan történt az első kihallgatás?

Most *Sándor László* rendőrtanácsos vallomása következett, amely igen terhelő volt a vádlottra nézve. Sándor elmondta, hogy jelen volt, amikor Szlavek vizsgálóbíró kihallgatta a Herczel-szanatóriumban Kovácsot. Feltűnt neki, hogy Kovács teljes öntudatánál volt és egész nyugodtan válaszolt a kérdésekre. Azokat a válaszokat, amelyek védelemre szolgálnak, szinte pointírozta. Azokra a kérdésekre, hogy rálőtt-e Tiszára, vagy meg akarta-e ölni Tiszát, ezt válaszolta: nem tudom. Feltűnt nekem, hogy csak a javára szolgáló kérdésekre tud válaszolni. Az volt az impresszióm, hogy nagyon tudatosan beszél. A vizsgálóbíró kérdéseire többször ezt mondta:

— Kérem, bíró ur, ha akasztófa alá állítanak, akkor se tudok mást mondani, csak igazat.

A bíró ur többször kérdezte tőle, hogy nem fáradt-e, nincs-e terhére a kihallgatás, de ő mindig ezt válaszolta:

— Jól érzem magamat...

A bíró ur erre folytatta a kihallgatást. A jegyzőkönyv hiven tükrözi vissza Kovács vallomását.

Hasonlóan vallott *Török János* dr. rendőrfogalmazó is, aki szintén jelen volt Kovács kihallgatásánál. Neki is az volt az impressziója, hogy a vádlott a javára szolgáló körülményeket feltűnő higgadsággal domborította ki.

Elnök (Kovács-hoz): No, mit szól ezekhez a vallomásokhoz.

Most rendkívül érdekes jelenet következett, *Kovács Gyula* — talán először a tárgyalás folyamata alatt — *izgatottan felugrott a helyéről*, kipirult arccal az elnök elé lépett és elkérte tőle a vallomásáról szóló jegyzőkönyvet.

— Méltóztassanak megengedni — fordult az esküdtekhez — hogy előadjam a szanatóriumban történt kihallgatásom egész lefolyását. Konstatálom, hogy amikor Szlavek vizsgálóbíró ur kijött hozzám, én már több óra hosszáig aludtam, egész nyugodt voltam és higgadtan fogadtam a vizsgálóbíró urat, aki mindjárt előljárójában kijelentette:

— Hála istennek, nagyobb baj nem történt. Tiszának nincs semmi baja...

A jegyzőkönyv felvételének a módja az volt, hogy a vizsgálóbíró előbb egy hosszabb beszélgetést folytatott velem. Elmondtam neki, hogyan mentem be a Házbá, mikor mentem fel a karzatra és hogyan rohantam le. Arra a kérdésre, hogy mit csináltam a teremben, kijelentettem, hogy nem emlékszem rá. Sziveskedjék ezt talán tanuk utján kideríteni — mondtam Szlaveknek. — Erre a bíró ur udvariasan, de erélyesen megjegyezte, hogy ne tanítsam én ki bírói kötelességeire. Szlavek bíró ur ezután így folytatta a beszélgetést:

— Nézze, képviselő ur, ön bement az ülésterembe; erre emlékszik? — Igen. — A teremben egy pad véres lett. A vértócsa az ön vértől származott, ön tehát valószínűleg azon a helyen lötte magát föbe, ahol a vértócsa van. — Igen. — Tehát valószínű, hogy arról a helyről valaki lött? — Igen, ez valószínű. — Hány töltés volt az ön revolverében: Öt. — Nézze képviselő ur, az ön revolveréből négy töltés hiányzik. A revolvert a lövések után mindjárt kicsavarták a kezéből, valószínű tehát, hogy a négy lövést ön tette? — Igen. — Az elnöki emelvényben megvannak a lövés nyomai. Valószínű tehát, hogy a lövések az ön fegyveréből irányoztattak az emelvény felé? — Igen, valószínű. — Valószínű ugyebár, hogy ön előbb lött Tisza grófra és csak azután önmagára? — Igen, ez valószínű. (Nagy derűtség.)

Pontról pontra előadta ezután Kovács, hogy

a jegyzőkönyv egyes passzusai miatt nem tükrözik vissza hiven az ő vallomását.

— De nem helyeztem rá nagy súlyt — folytatta — mert a valószínűségi alapon felvett jegyzőkönyvet nem tekinthetem beismerő vallomásnak és ez a nézetem most is. Kértem a vizsgálóbíró urat, hadd diktáljam én a jegyzőkönyvet, hogy az én saját szavaim foglaltassanak írásba, de Szlavek ur kijelentette, hogy a jegyzőkönyvnek az ő stílusával kell lennie. Most — mondotta emelt hangon Kovács — azzal fordulok Sándor László és Török János urakhoz, hogy ne mint hatósági tanuk, hanem mint *becsületes emberek mondják el, hogy történt a kihallgatásom*.

Az elnök: Itt minden tanu mint becsületes, igaz ember tesz vallomást. Kérem a vádlottat, hogy ne izgassa fel magát.

Sándor László Kovács előadására kijelentette, hogy fentartja vallomását, ő nem adta volna aláírását oda egy valószínűsítési komédiához és ez nem lett volna méltó a szigorú pontosságáról ismert Szlavek bíróhoz se.

Az elnök: Én is ezt hiszem.

Kovács Gyula: Kérem most már kihallgatni Szlavek vizsgálóbíró urat és a jegyzőkönyvvezetőt. Ők ugyan nem az én tanuim, de azt hiszem, ők is bizonyíthatják az én igazamat.

Kik jártak Kovács Gyulánál?

Katona Gyula dr. főorvos Herczel szanatóriumban, vallja, hogy Kovácsot eszméletlen állapotban hozták a szanatóriumba. A műtétet délután hajtották rajta végre s úgy délután két órakor visszanyerte az eszméletét. Herczel tanártól hallotta a tanu, hogy Kovács, mielőtt magához tért, azt a kérdést intézte Herczel tanárhoz, hogy él-e Tisza?

Elnök: Jártak-e közvetlenül az operáció után idegenek a vádlottnál?

— Nem jártak.

— Meg van-e tiltva az ápolónőknek, hogy idegeneket bocsássanak be az operált beteghez a tanár engedelmével nélkül?

— Meg van tiltva.

Polónyi: Egry Béla képviselő eskü alatt vallotta, hogy az operáció után meglátogatta Kovács Gyulát.

— Erről nem tudok.

Mellőzött kihallgatások.

A tanuk meghiteltetése után *Sélley* főügyész tette meg észrevételét *Polónyi* Dezsőnek arra az előterjesztésére, hogy Ajtay tanárt tanuképen hallgassák ki. A főügyész a kihallgatás mellőzését kéri, valamint ellenzi Szlavek Ferenc volt vizsgálóbírónak és a jegyzőjének a kihallgatását, mert a jegyzőkönyv közökirat.

A bíróság a két ápolónő kihallgatását elrendelte, a védők többi előterjesztését pedig elutasította.

A merénylet előtt.

Porkoláb Imre kocsis a következő tanu. Június 8-án ő vitte Kovács Gyulát a szakcsi vásárra. Elutazásakor a vádlott azt az utasítást adta neki, hogy július 6-án legyen kocsijával a dombóvári vasúti állomáson. Ott is volt a tanu s hazavitte a vádlottat. Utközben abban állapotodott meg Kovács Gyulával, hogy június 8-án a vásáron találkozni fognak.

Schvarcz Ernő lókereskedő június 8-án a szakcsi vásáron találkozott a vádlottal s abban állapotodott meg, hogy a legközelebbi vásáron, június 8-án találkozni fognak.

Ellentét a fegyverszakértők között.

Ezután *Mravkó* József törvényszéki és *Remelei* Károly János ellenőrző fegyverszakértőket hallgatta ki a bíróság.

A törvényszéki szakértő véleménye szerint a bűnjelként lefoglalt revolver *alkalmas emberi élet*

kioltására. A fegyver 12 milliméteres, a golyója 11 gram súlyu, belül üres ólom. A fegyver próbánál 8 méter és 60 centiméter távolságról az első lövés 2 és fél centiméteres fenyőfadeszkába behatolt és benakadt, míg a második lövés teljesen keresztülment a deszkán. Kilenc méterről mindkét lövés keresztül ment a deszkán, ugyancsak 11 méter távolságról is. Már 12 méter távolságról a golyók a deszka alá mentek. Találó képessége a fegyvernek legfőleg 11 méter távolságról van.

Remetei Kőváry ellenőrző szakértő teljesen más állásponton van. Szerinte Kovács revolvere emberölésre teljesen alkalmatlan, mert 8 méter 60 centiméter távolságról a ruhán keresztül nem hatol.

Elnök: Nyolc kilenc méternyiről deszka mögött kiállana ön ennek a revolvernek?

— Igen.

Elnök: No, én ugyan nem!

— Ja, az más dolog, méltóságos uram!

Elnök azt kérdezi ezután Remetei Kőváritól: Orvos ön, hogy meg tudja állapítani a sebesülés súlyosságát?

— Orvos nem vagyok, de azt csak tudom, hogy melyik seb súlyos és melyik könnyű. Én különben kipróbáltam a fegyvert és amikor az átütési erejét próbáltuk, a szakértő ur tíz lövése közül csak kettő talált. Én kétszer lőttem és a golyók mind a két esetben 45 centiméternyi elhajlást mutatott.

Mravkó szakértő: Az ellenszakértő ur azért nem talált, mert nem is tartotta jól a revolvert. Azt mondta, hogy ő nem tudja másként tartani.

Gonda védő (a szakértőhöz): Hát ön miért nem talált? Hiszen jól tartotta a fegyvert! (Nagy derűtség.)

Mikovich bíró ezután felolvasta a lövésekről felvett rendőrségi jegyzőkönyvet.

A tárgyalás folyama alatt az ellenszakértő közbeszól:

— Kérem, én az egész dologból azt látom, hogy a törvényszéki szakértő ur egyáltalában nem ért a dologhoz. *Dunsztja* nincs hozzá!...

Elnök: Rendreutasítom. Kérem, ön azért van itt, hogy a véleményét elmondja és nem azért, hogy gorombáskodjék.

A szanatóriumi ápolónők.

Dercsik Zsuzsanna a vádlottat a szanatóriumba való szállítás pillanatától ápolta. Bár szabály szerint súlyos beteghez még hozzátartozói sem mehetnek be, Kovácshoz a testvérbátyja mégis bement. Kovács maga kívánta, a mikor magához tért, hogy a hozzátartozói közül küldjenek be hozzá valakit. A tanu délután két órakor bebocsátotta hozzá a testvérét. A vizsgálóbíró pedig három-négy óra közt jött oda. A mikor Kovács Gyula magához tért, kérte az ápolónőt, hogy igaz lelkére mondja meg, él-e Tisza, mert inkább ő haljon meg, mint Tisza.

Gonda védő: Sándor tanácsos ur bent volt mindig a kihallgatáson?

— Nem volt mindig bent. Még azt mondta: Nincs ennek kutyabaja se, mire való a rabkórház. Azt feleltem rá, ne kívánja magának azt a bajt, ami Kovácsnak van.

Polónyi: Most ki közölte magával, hogy be van idézve? — A portás. — Kapott-e Kovács virágokat? — Kocsisámra hoztak!

Elnök: Elfogadták őket? — Igen, de a szobába nem vittük be. — Átnézték a rendőrök a virágokat? — Hogyne! Szálankint és levelenkint. — A rendőrök azokat, akik a virágokat hozták, nem fogták le? (Mozgás.) — Nem!

Bacsó Margit ápolónő vallja, hogy tudtával Kovács közvetlenül az operáció után senkivel sem beszélt, mert nagy beteghez a hozzátartozóit sem hocsátják be. Tiszáról neki Kovács nem beszélt.

A bizonyítási eljárás befejezése.

A törvényszék ezután visszavonult határozatra. Rövid tanácskozás után elutasította a védők ama kérését, hogy az orvosszakértők véleménye és a detektívjelentések felolvasassanak. Csapán az igazságügyi orvosi tanács jelentését, a mentelmi bizottság javaslatát a Kovács vagyoni és erkölcsi bizonyítványát fogják felolvasni. Az iratokat, amelyek nagyon terjedelmesek, Mikovich bíró olvassa fel.

Elnök: Felhívja a feleket, hogy tegyék meg indítványukat a bizonyítás kiegészítésére.

A főügyész helyettes ez irányban semmiféle előterjesztést nem tett. *Gonda* Henrik dr. védő hosszabb előterjesztés kapcsán kérte a bíróságot, hogy szakkérdések feltehetőse végett idézze be *Ajtay* Sándor dr. és *Németh* Ödön orvosszakértőket és idézze meg *Szunyogh* Sándort tanúképen.

Selley főügyész helyettes ellenezte a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó indítványt. A bíróság a védő előterjesztését elvetette és a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította.

A vád és védelem kérdései.

Ezután az esküdtekhez intézendő kérdések megszövegezésére tértek át. *Selley* főügyész helyettes a következő főkérdésre tett indítványt:

— Bűnös-e Kovács Gyula abban, hogy 1912. június 7 ik napján délelőtt tizenegy és tizenkét óra között való időben, Budapesten, a magyarországi képviselőház üléstermében a képviselőház hivatalos eljárásban levő elnöke, *Tisza* István grófra azon célból, hogy szándékosan megölje, előre meg nem fontolt szándékkal, erős felindulásból keletkezett és rögtön végrehajtott szándékkal, — amelyet a fölött való felháborodásában érzett, hogy a képviselőházból tömegesen kitiltották a képviselőket, — a bűnjelet képező forgópisztollyal háromszor rálőtt, bár a golyók senkit sem találtak, csupán megkezdte a bűncselekményt, de be nem fejezte? Igen, vagy nem?

Pár percnyi szünet után *Polónyi* Dezső védő kifogást emel az ügyész kérdése ellen, hibás az a rész benne, hogy a hivatalos eljárásban levő elnök... mert *Tisza* elnöki megválasztása erőszakos eszközökkel történt s így törvénytelen volt. Hiányos a kérdés azért, mert nincs benne szó arról, hogy Kovács öntudatlan állapotban követte el tettét. A maga részéről *Polónyi* a következő kérdés feltételét kéri: Bűnös-e Kovács Gyula abban, hogy öntudatlan állapotban *Tisza* István grófra lőtt, amely öntudatlanságot *Tisza* erőszakosságai és Kovács öngyilkos szándéka idézte elő?

Gonda Henrik dr. védő a következő kérdés feltételét kéri: Igaz-e, hogy amikor Kovács Gyula *Tiszára* lőtt, az öntudatlanság olyan fokán volt, hogy akarátának szabad elhatározásával nem rendelkezett? Végül kérdést kíván feltétni a védő arra nézve is, hogy a bűnjel-revolver alkalmas-e emberölésre. A védők előterjesztése után az elnök a kérdések pontos megszövegezésére a tárgyalást délután félöt óráig felfüggeszti.

Bűnös-e Kovács Gyula...?

A folytatólagos tárgyalást délután fél öt órakor nyitotta meg *Baloghy* elnök. Mindenekelőtt felolvasta a kérdéseket.

A főkérdés így szól:

— Bűnös-e a vádlott Kovács Gyula abban, hogy 1912. június hetedikén délelőtt tizenegy és tizenkét óra között élesre töltött és élesre alkalmas forgópisztollyal Budapesten a magyar országgyűlés képviselőházának üléstermében gróf *Tisza* Istvánra erős felindulásban keletkezett és rögtön végrehajtott ölési szándékkal rálőtt és így a szándékolt cselekmény végrehajtását megkezdte, de be nem végezte? Igen-e, vagy nem?

Különkérdés: Vádlott ezen cselekményt öntudatlan állapotban követte el? Igen-e, vagy nem?

Elnök megindokolta ezután, hogy *Tisza* Ist-

ván gróf elnöki minőségére azért nem hivatkozik a bírósági kérdésben, mert vádlott hatóság elleni erőszakkal nincs vádolva.

Selley főügyész helyettes emiatt semmisségi panaszt jelent be.

A vád és védbeszédek.

Ezután nagy figyelem közepette tartotta meg *Selley* főügyész helyettes vádbeszédét. Bizonyította, hogy Kovács Gyula nem volt öntudatlan; utalt arra, hogy amit Kovács Gyula el akart követni, nemcsak hazaellenes bűntet, hanem a nemzeti érték rombolása. A verdiktnek példaadónak kell lenni, mert a parlamentben elhangzott lövések durva megsértései a jognak és közrendnek. Kéri az esküdteket, mondják ki bűnösnek a vádlottat.

Ezután *Polónyi* Dezső védő tartotta meg védbeszédét, melyben Kovács ismert érveivel védte Kovács tettét. Az ügyész nem élt a replika jogával.

Kovács az esküdtekhez.

Az elnök felhívására Kovács Gyula kért szót az esküdtekhez.

— Nem szándékozom — ugymond — védbeszédet mondani. Fel sem szólaltam volna, hogy ha az ügyész nem tett volna két olyan megjegyzést, amelyre reflektálni kell. Az ügyész említette, hogy a fegyvernek emberölésre alkalmasnak kellett lenni, mert hiszen hihetetlen, hogy alkalmatlan fegyverrel akartam volna életemet kioltani. Ezen az állásponton vagyok én is s a vizsgálóbíró előtt jegyzőkönyvbe is foglaltattam azt a kijelentésemet, hogy igenis ezt a fegyvert alkalmasnak tartottam emberölésre. Engem nem érhet az a szemrehányás, mintha azzal akarnék védekezni, hogy a fegyver emberölésre nem alkalmas. Az ügyész másik kijelentése az volt, hogy én a személyemet túlságosan becsülöm. Én azt hiszem az én személyem értékéről ebben a kérdésben teljesen tisztában vagyok. Elmondtam már, hogy azt gondoltam, hogy ha én akkor május huszonkilencedikén, mikor a béketárgyalások voltak kilátásban, visszamehettem volna a Házba és ott mint első, akit ki akartak volna vezetni, föbelöttem volna magamat, az ellenpárt nem tudván, hogy hanyan bírnak ilyen elszántsággal, bizonyára gondolkozóba esett volna és a béketárgyalásokat, ha csak nagyon kevéssel is, előre vitte volna ez a tettem. Mikor én azon a napon föbe lőttem magamat, tudtam, hogy már ezzel is elkéstem. Azzal tisztában voltam, hogy az cseményeket én nem tudom megállítani.

„Nem kérek kegyelmet!”

Ezután az egyes elhangzott tanuvallomásokra hivatkozik, majd ezeket mondja:

— A tárgyalás során nem nyert megállapítást, hogy én bárkinek bármilyen formában *Tisza* István személyéről valami nagyon erős kifejezést mondtam volna. Nem emlékszem, hogy tettem volna, de azért lehetséges, sőt valószínűnek tartom, hogy tettem is ilyen erős kifakadást *Tisza* István gróf személye ellen. Ezt kötelességemnek tartom megmondani az esküdttörvényszéknek, annál inkább, mert igenis feleletet várok az esküdttörvényszék verdiktjében arra nézve, hogy büntethető-e az ország ama polgára, a ki végső kétségbeesésében és elkeseredésében, mikor romba dőlni látja azt, amit eddig teljesen sértetlennek tartott, teljesen megelégedve magáról oly dolgot követ el, miről később nem tud számot adni. Esküdttörvényszék urak, én nem kérek kegyelmet, én teljesen nyugodt lelkiismerettel állok önök előtt, az én lelkiismeretem nyugodt, azt nem szennyezte be sem gonosz szándék, sem önérdék, de a haszonlesésnek még a gondolata sem. Nem szennyeztem be, nyugodt lélekkel mondhatom, azzal sem, hogy akár a hosszú vizsgálat folyamán, akár itt a főtárgyaláson egyetlen olyan kijelentést tettem volna, amely a

való tényállást nem tünteti fel a maga valóságában, amely az igazságot a legkisebb mértékben is elakart volna fordítani. Esküdt urak, önöket a polgárok köréből a sors jelölte ki tulajdonképpen, az önök verdiktjától én is a polgárság lelkiismeretének megnyilatkozását várom, az önök verdiktje azt hiszem a közhangulatot és közérzést fogja kifejezni. Én, amikor tisztában vagyok azzal, hogy az esküdtbíró, amely az én ügyemben ítélkezik, magyar esküdtbíró és ezért előre is kijelentem, *akárminő legyen ez a verdikt, akár mit tartalmazzon, én abban minden körülmenyek között ez minden esetben megnyugszom.*

Felmentő verdikt.

Ezután Mikovich Lajos bíró felolvasta ismét a kérdések szövegét. Balogh György elnök felhívta az esküdtket, hogy minden politikai elfogultságtól menten csak lelkiismeretükre hallgatva mondják ki verdiktjüket és ismertette a büntető törvénykönyv rendelkezéseit.

Az esküdtkék ezután visszavonultak határozathozatalra s közel másfél órai tanácskozás után este kilenc órakor meghozták verdiktjüket, amely szerint az esküdtkék az első kérdésre nemmel feleltek, vagyis Kovácsot nem bűnösnek találták és ezzel a többi kérdés esetét, Kovács Gyulát felmentették.

A bíróság erre nyomban elrendelte Kovács Gyula szabadsághelyezését, az ügyész bejelentette semmisségi panaszát, míg a védők visszavonták összes panaszait, a közönség éljenzett, mire az elnök a termet kiürítette.

Az ítélet hatása.

Kovács Gyula a törvényszéki palotából sógorával Gonda Henrik dr. rai távozott és kocsiba tűve a Dorottya utca 16. számú házhoz hajtott. Itt lakik Gonda Henrik és ugyanebben a házban van a nemzeti munkapárt helyisége is. A véletlen sajtáságos játéka majdnem olyan találkozást idézett elő, aminőre senki sem számított. Ugyanakkor, amidőn Kovács Gyula sógora lakására fölment az egyik lépcsőn, a másikon Tisza István gróf hagyta el a munkapárti klubhelyiséget. Csak másodperceken fordult meg, hogy nem találkoztak a kapu alatt.

A munkapártban különben megütközéssel hallották híret az esküdtszék határozatának és heves elítélő szavak hangzottak el a bírások esküdtkeiről. Tisza István gróf is hallotta ezeket a kifejezéseket és egy kézlegyintéssel csupán annyit mondott:

— Szép ítélet!

MULATSÁGOK.

(=) A Polgári Jótékony Nőegylet e hó 22-én tartandó tea délutánjára újból a következő adományok érkeztek: özv. Kapdebo Béláné nagyon szép teás készlet, tenisz öltözöttü baba, séta öltözöttü baba, Kintzig Jánosné 1 igen szép kék, fehér ruhás alvó baba, Purgly Jánosné 4 piros ruhás bábé, 2 kék ruhás fiu baba, Steiner Ferencné 1 koszorus leány baba, Kohn Józsefné 3 drb. pléhedény, 1 takarékpénztár, 1 csörgő, 1 trombita, 1 liba játék, Kaszab Gézané 2 drb. pléhedény, 1 trombita, 1 kis kávémasina, 1 kerti asztal, 2 szék, 1 kis vonat, 2 takarékpénztár, 1 furulya, 1 doboz összeállítható állatok, Probst Böske 1 hollandus leány, Frint Lajosné 1 gyönyörű zöld selyem ruhás baba, 1 ágyu, 1 vasut, 1 automobil, Darányi Jánosné 1 mosó készlet, 1 takaréktűzhely edényvel, 1 konyha készlet, 1 baba, 1 doboz katoná. Bloch H. 2 doboz gyermek levél papíros, 3 drb. festék szekrény, 1 tolltartó, 1 automobil játék, 1 türelem játék, 2 képes könyv, 2 irómappa, Tagányi Gusztávné 1 igen szép fehér ruhás baba, 1 csipkés pólya baba, 1 kék fehér ruhás baba. Timár Aranka 1 piros-fehér ruhás, rózsaszín ruhás, 1 kék ruhás, 1 piros kabátos, fehér ruhás baba, 1 csacsi, 1 elefánt. Fogadják az igen tisztelt adományozók a Nőegylet leghálásabb köszönetét.

Fekete karácsonyi vásár.

— Aradi kereskedők nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Amerre csak megfordulunk, mindenütt siránkozó, panaszoló hangokat hallunk:

— Ha ez a gazdasági helyzet még tovább így tart, elpusztulnak Magyarország összes jó gazdasági existenciái.

A legkiválóbb kereskedő cégek megismétlődő panaszai hallatszik uton-utfélen. Hogy mennyi az alapja e siránkozásnak, azt mindenki sejtheti. Tény az, hogy az idén a pénzügyi sokkal szomorubb képet tár elénk, mint tavaly és az előbbi esztendőben. Három évvel ezelőtt, amikor az annexió okozta krízis feléire megbénította Magyarország iparát és kereskedelmét, azt hittük, hogy ennél nagyobb csapás már nem érheti az országot. És íme láthatjuk, hogy az egy esztendő óta tartó bizonytalanság és beíró zavar olyan csapásként érte az ország gazdasági tényezőit, amilyenre még ez a generáció nem is emlékszik és amelyről azt hittük, hogy elviselhetetlen teher. Szomoruan konstatalható, hogy a nagy panaszhangok majdnem egészen földik a valóságot; ezt Arad legnagyobb forgalmu üzleteinek tulajdonosai jelentették ki ma az Aradi Közlöny munkatársai előtt. A közönség érdekében valónak tartottuk kimutatni, milyen a differencia a múlt esztendei és az idei karácsonyi vásár között? Nemi megnyugrással jelenthetjük, hogy Aradot a gazdasági depresszió nem érte olyan súlyosan, mint Magyarország legtöbb nagy vidéki városát. Az előttünk tett kijelentések azt mutatják ugyan, hogy az idei karácsonyi piac teljesen mögötte maradt a múlt évi- nek, azonban mégsem olyan kétségbeesítő a mi kereskedelmi helyzetünk, mert hiszen a rossz üzletmenet ellenére is alig történik nálunk egy-egy összeomlás. Alább közöljük az egyes kereskedő cégek válaszait, amelyek igazolják ezt a megállapításunkat:

Adler Andor fűszernagykereskedő: Határozott visszaesést lenet tapasztalni ugy a detail, mint az engros üzletben. A vevők tartózkodóak. Akárhány vidéki vevő levele van a kezemben, amelyben azt írják, hogy a bizonytalan jövő miatt nem merik szokasos rendeléseiket megtenni. A forgalom nagyon gyenge.

Deutsch Testvérek női divatüzlet: A karácsonyi vásár nagyon szomoruan néz ki az idén. Ezt mondhatja minden kereskedő nemcsak a provinciában, de a fővárosban is. A kellemetlen pénzügyi viszonyok következtében nemcsak pang a forgalom, de egyáltalán nincs is.

Domán Sándor szőnyegkereskedő: Sokkal rosszabb ezidén a forgalom, mint az előző években. Karácsonyi vásár épenséggel nincs. Akik évről-évre néhány száz koronaért is vásároltak csecsebecsüket, ajándék tárgyakat, ezidén nem mutatkoznak. Csak a szükséges cikkeket vásárolja mindenki.

Dürr Gusztáv fűszer és csemegekereskedő: A mindennap szükséges dolgok fogytak, de cukorkákat, karácsonyi holmikat alig vásárolnak az emberek. A forgalom sokkal gyöngébb, mint karácsony előtt szokott lenni.

Eles Ármán fűszer és csemege nagykereskedő: A forgalom nincs a fele sém a tavalyinak. Tele vagyunk áruval és nincs vevő. Amennyire emlékszem, még sohasem volt ilyen rossz előhét.

Fischer Simon áruháza: A forgalom kielégítő. Nem olyan veszélyes a pangás, mint gondoltuk. A pénzügyi nem érezhető. Én meg vagyok elégedve.

Fischer Mór üveg, porcellán és diszmű kereskedő: Általában gyöngébb a forgalom, különösen ebben a hónapban. A múlt hó majdnem kedvezőbb volt a forgalom tekintetében, mint a tavalyi

november, de most, decemberben észrevehető a csökkenés. Egy-két nap óta ismét vásárolnak és végeredményben el fogom érni a múlt évi forgalmat.

Grallert I. és fia órák és ékszerész: A forgalom gyöngébb, mint tavaly. Nem mer senki sem vásárolni. Nálunk tulajdonképpen az utolsó hét határoz, de azért mondhatom, hogy körülbelül 30 percenttel lesz gyöngébb a forgalom, mint az előző években.

Guttmann és Berger férfi divat üzlet: Abszolúte semmi forgalom nincs. Az idén rosszabb a karácsonyi hét, mint más években a holt szezon. Rosszabb már nem is lehetne.

György Menyhért és társa női felöltők áruháza: A karácsonyi vásár meglehetősen rossz. A háborus hírek elviszik vevőinket és az időjárás sem kedvező. Legalább huszonöt százalékkal redukálódott a konzum.

Hanzu Nesztor droguéria: A forgalom kevesebbnél-kevesebb. Nem számítottunk valami kitűnő karácsonyi vásárra, de az eredmény pesszimiztikus számításainknál is rosszabb, habár nagy anyagi áldozatot tettünk a vásár érdekében.

Kell Manó női konfekció: A vásár igen lanya, a múlt évinél sokkal rosszabb. A publikumnak nincs kedve vásárolni és ha vesznek is, készpénzről szó sincs, a kinlevőségek pedig nem folynak be.

Ij. Klein Mór könyvkereskedése: Bizony nagyon gyenge a forgalom. Ha a hét végéig nem lendül fel, akkor szomorú karácsonyuk lesz a kereskedőknek.

Lengyel Testvérek női divatkereskedése: Az üzleti forgalom sokkal rosszabb, mint ezelőtt. A hangulat nyomott, a vevők tele vannak panasszal és csak azt veszik, ami nagyon szükséges.

Matzky Károly cukrász: Sokkal gyöngébb a karácsonyi vásár, mint a múlt évben. Vásárolnak, vásárolnak, de nem annyit, mint más esztendők karácsonya előtt.

Maresch Gyula diszműáru üzlete: A vásár gyöngébb, mint a tavalyi. De ha nem lesz rosszabb a hátralevő napokban, akkor még türethetőnek mondható.

Neumann M. férfi-ruha kereskedés: A forgalom a mostani viszonyokhoz mért. Szóval: rossz.

Radó Gyula női felöltő üzlete: Az idei karácsonyi forgalom határozottan rosszabb, mint a múlt évben és ezelőtt.

Rosenblüh H. és társa női konfekció és divatkereskedő: A karácsonyi vásár kisebb, mint más esztendőben. Egyrészt a forgalom nem olyan nagy, másrészt a vevők is lehetőleg olcsóbb dolgokat vásárolnak. Ajándéktárgyakat keveset vesznek és aki ezelőtt tíz koronát szánt ajándékra, most csak 5 koronáért vásárol.

Scherhag H. és fia kézimunka üzlete: A forgalom hanyatló az előző évekhez arányitva.

Szabó Albert üveg- és porcellán kereskedő: Tény, hogy az idén gyöngébb volt eddig a piac, mint tavaly volt. De azt hiszem, még behozhatjuk a differenciát. Máskor is megtörtént, hogy a közönség közvetlen karácsony előtt szerezte be szükségleteit. Reméljük, hogy az idén is így lesz.

Scherhag Testvérek virágkereskedő cég: Mivel az idén nincsenek bálók és a lakodalmak száma is fogy, elképzelhető milyen a mi szezonunk.

Wadowszky Gusztáv fehérneműnagykereskedése: Sokkal rosszabb a karácsonyi forgalom, mint például a tavalyi. Azt hiszem fele anynyi forgalmat sem csinálunk, mert drágább holmit, luxuscikket egyáltalán nem vesznek.

Weinberger Ferenc ékszerész: Isten örizzen meg minden kereskedőt még egy ilyen évtől! A forgalom nulla, a semmivel egyenlő! Szörnyű dolog ez, elképzelhetetlen! Még sohasem volt ilyen rossz a karácsonyi hét.

Vojtek és Weisz drogéria: Össze sem lehet hasonlítani a mostani forgalmat a múlt évivel. Karácsonyi cikkeket jóformán nem is keresett még senki.

Weisz Hugó fényképész: Lehető legrosszabb a karácsonyi forgalom. Ennek részben a rossz időjárás is okozója: esős, borult napokon nem szeretnek fényképező gép elé ülni az emberek. Általában csak a jobb osztályhoz tartozók csináltatnak fotográfiát mostanában, a középosztály tartózkodik ilyen rendkívüli kiadástól.

Weisz Leó könyvkereskedő: Könyveket alig vásárolnak. A rendes vevőkön kívül észrevehető karácsonyi közönség nincs. Össze sem lehet hasonlítani a forgalmat más évek karácsony előtti vásárlásával.

Weinberger János cipőkereskedő cég: Majdnem azt mondhatom, hogy semmi forgalom nincs. Csak az vásárol mostanság új cipőt, akinek muszáj. Ha nézem a korzón sétáló emberek lábát, látom, hogy a régi cipőt hordja mindenki, amíg csak tart. Még hitelbe sem vásárolnak.

Záray Géza csemegekerekeskedő: Sokkal rosszabb a karácsonyi forgalom, mint valaha. Negyedrészt annyi forgalmat sem csinálók, mint tavaly. Ilyen rossz esztendőre még emlékezni sem tudok.

„Megóvjuk a békét.“

(A nagykövetség reünioja. — Berchtold a helyzetről. — Orosz fegyverkezés.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Arad, december 17.

Amint előrelátható volt: nem hoznak szenzációs eseményeket a napok. A szerb konfliktus lángja akár piherőre, akár teljesen, mindenesetre lelehardt és mindig több remény van végleges békére. Ebben fáradozik a londoni nagyköveti reünio és ebben bizik Berchtold gróf külügyminiszter is, aki kis körben, vidéki városkában, de érdekes és fontos nyilatkozatot tett ma a monarchia békeszándékainak eddigi sikeréről.

Az itt következő hírekből azonban a komolyabb feszültség nyomait még mindig mutató jelesek is felismerhetők:

Bécs: A morvaországi Ungarisch-Hradisch városka közelében van Berchtold gróf külügyminiszter birtoka is. A városka polgármesterének vezetésével kisebb küldöttség kereste fel a külügyminisztert, hogy a béke érdekében való tevékenységéért köszönetet mondjanak neki. Berchtold gróf a polgármester beszédére mondott válaszában többek között így szólt:

— Minden erőmből és összes tehetséggel azon fáradoztam, hogy a monarchia békéjét megóvjam. Ez eddig sikerült is nekem, s remélem, hogy ezután is sikerül.

Bécs, november 17. A tegnap megirdult balkáni békétárgyalást ma a nagykövetségnek ránk nézve sokkal fontosabb reünioja követte. Beavatott törökben azt hiszik, hogy a nagyköveti értekezést még a békekonferencia előtt öt-hat nap alatt fejezti tárgyalását. Vajon Aibázia semlegesítésén kívül az új állam határának megállapításával is foglalkozni, ez csak a vita folyamán fog látni. Abból, hogy a görögök a tegnapi ülésen azt vettek és hogy a török delegátusok ez ellen vigaszt nem tettek, azt következtetik, hogy a görögök részvételéről a tárgyaló felek hallgatagon egyeztek.

Berlin, december 17. A Vorwärts jelenti, hogy a kormánykörök nem tartják kizártnak a háború veszedelmét. Erről taruszkodnak a kormánykültönte intézkedései, így a többi közt az, hogy a birodalmi kincstári hivatal a szövetségormányhoz azt a főhívatást intézte, hogy a hivalkozók fizetéseit és az államnál alkalmazott munkások béreit lehetőleg csökkenten és birodalmi bankjegyekben, illetőleg kincstári jegyekben adja ki, s állami pénztárak tehát háború esetére

viszontartják az aranyat. Jegyzéket vettek föl továbbá arról, hogy háború esetében mely hivatalnokok nélkülözhetetlenek. A hadügyminiszterium mult pénteken a hadtisztviselőknek közelebb hozta azt a kérdést, vajon a parancsnokok a nyitra el vannak-e készülve, hogy távirat esetében minden parancsot végre tudjanak hajtani.

Belgrád, december 17. A szerb kormány a magyar határhatóságoknak szerb polgárok ellen tanúsított viselkedése miatt utasította bécsi követét, hogy a külügyi kormánytól előérjesztést tegyen. A szerb kormány egyúttal kijelenti, hogy nem vállalhat felelősséget oly incidensekért, amelyek Ausztria és Magyarország katonai intézkedései, továbbá a dunai monitrok „viselkedése” előidézhethetnek.

Bécs: A Neue Freie Presse estilepja közli Edl konzul jelentésének kivonatát. Ez a jelentés nagyon terjedelmes, bevezetésében beszámol Edl konzul farsadékos utjáról, amelyet lóháton tett meg Úszkúthba. Emondja, hogy milyen körülmények között találkozott Prochaska konzullal, mellette a vele felvett jegyzőkönyvet és végül részletesen referál a helyszínen megejtett vizsgálatának, kihallgatásainak eredményéről. Prizrendben beszélt a szerb katonai hatóságok vezetőivel, az osztrák-magyar konzulátus valamennyi alkalmazottjával, tehát a szemtanúkkal, akik a konzulátus épületében tartózkodtak, mikor a szerb csapatok bevonultak. Edl konzul megállapítja, hogy Prochaska konzult semmiféle bántódás nem érte, a halálhíre Belgrádból indult ki és hiteltre talált, mert a szerb kormány nem hazudtolta meg. Mivel Bécsből természetesen nem lehetett hivatalosan megcáfolni a rémhíreket, azok mindszélesebb körben terjedtek el. Azt is megállapította Edl konzul, hogy azok a vádak, amelyekkel a szerb hatóságok Prochaska konzult illették, mintha megsértette volna a monarchia semlegességét, alaplanok. Viszont a szerb hatóságok súlyosan megsértették a nemzetközi jogszabályokat. A prizrendi szerb konzulátus épületében történt sérelmeket Edl konzul a kihallgatott szemtanúk vallomása alapján részletesen ismerteti és mellékeli a Samouprava című szerb hivatalos lap egy számát is, amely mindenben megerősíti a történeteket. Berchtold gróf külügyminiszter, a jelentés alapján utasította Upron belgrádi konzult, hogy feltétlen elég tételt kérjen a szerb kormánytól. Az utasítás megjelöli a követelt elégtétel módját és alapos a remény, hogy a monarchia teljes mértékben megfogja kapni.

Bécs: Az osztrák képviselőházban Neralce cseh szociáldemokrata képviselő interpellációt jegyzett be a miniszterelnökhöz a Prochaska ügyben. Azt sürgeti, hogy a kormány világosítsa fel ebben az ügyben a közvéleményt.

London, december 17. A Daily Graphic nek jelentik Párisból: Wolff Metternich londoni volt német nagykövet érdekes nyilatkozatot tett egy újságról. Azt mondta, hogy a német kormány sokkal komolyabbnak nézi a helyzetet, mint a nagyközönség. A veszedelmet különösen Oroszországnak és Ausztriának és Magyarországnak folytonos fegyverkezése okozza. A berlini vezérkar arról értesült, hogy tizenkét orosz hadtest hadilábon van. Ebben a veszedelemben az orosz közvélemény most döntő szerepet játszik. Oroszországban az ortodox egyház feltűzte a vallási fanatizmust s ez egy hatalom, amelynek egyetlen orosz kormány sem tudna ellenállni, legföljebb azt tudná megkísérelni, hogy a válság explozióját megakadályozza.

Fiume, december 17. A tengerészeti hatóság hírdetményt köcsátott ki, amelyben közli a kereskedelmi tengerészetet, hogy a haditengerészet hajói San Giovanni in Palago és Porer között gyakran sebességi próbjáratokat végeznek. A hatóság utasítja a kereskedelmi hajók parancsnokait, ha ilyen gyakorlatozó hadihajókkal találkoznak, mozdulataikat úgy végezzék, hogy a hadihajókat ne zavarják.

London, december 17. Az osztrák magyar haditengerészet a már előbb megrendelt husz harmincezer tonna szénen kívül az Atlantic Patent Fuel Comp.-nál még harmincegyvenezer tonna szénert rendelt. Az első ötezer tonnás szállítmányt már a jövő héten elküldik.

Brüsszel: Párisból ide táviratozzák, hogy a francia hadvezetőség nagy szabású mozgósítási intézkedéseket tesz, ezeken és keleten a határ csapatokat megerősíti, épen úgy a közép-tengeri flottát municióval látja el.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szerda: Éva, operette. (A címszerepben Kállay Jolán.)

Csütörtök: Az ostrom, színmű.

Péntek: Éva, operette. (A címszerepben Diósi Nusi.)

Vasárnap: Délután: A cigány, népszínmű. Este: Éva, operette. (A címszerepben Kállay Jolán.)

* **A színigazgató közlései.** Éva. Lehár leg-sikerültebb operettje, az Éva szerdán ismét színpadra kerül. A főszerepet Kállay Jolán játssza. Pénteken ugyancsak az Éva kerül színpadra Diósi Nusival a főszerepben, a vasárnap esti előadásban pedig Kállay Jolán játssza a címszerepet. Az ostrom. Csütörtökön Bernsteinnak világhírű színműve, Az ostrom kerül színpadra. A főszerepeket, úgy mint a bemutatón Szendrey, Heppesné, Várnay, Beregi dr., Delli, Nógrádi Malvina játsszák.

* **A bányakirály.** (Új szenzáció az Urániában.) A pénz démonja a legnagyobb bűnré és a bitó. Ebből az ötletből indul ki az Urania hatalmas új szenzációja a Gaumont cég legremekesebb ujdonsága. Egy kapzsi bányatulajdonos akarja adni a hatalmas vállalatot, melyet azonban a megsemmisülés katasztrófája fenyeget. Ezt meg is mondja neki a bányamérnök, de a tulajdonos elhalgaltja a vevők előtt és csak akkor éri a megdöbbenés, mikor a bacsületos mérnök egy hírlapi cikkben leleplezi a manővert. A tulajdonos erre az egész társaságot auton a bányába szállítja, utközben azonban katasztrófa éri őket, de ugyanabban az időben a bányában is rettenetes szerencsétlenség történik. Százával halnak meg a munkások és az összeszerencsölt tulajdonost a felzúdul munkások meg akarják ölni, de a szerencsétlen kapzsi ember a felindulástól meghal. Ez röviden a mese, de elképzelhető, hogy milyen előadásban kapja ezt a közönség, melynek figyelmét külön is felhívjuk a szenzációra. 175

* **Politikai dráma az Apolló-színházban.** (A titkos szerződés.) A kinematográfia rálépett a politika háláson termő talajára is s mindjárt egy igen érdekesítő, izgalmas történetet örökített meg „A titkos szerződés” című többfelvonásos drámában. A titkos szerződést Carr miniszter készíti el a külügyminisztérium főbb tisztviselőivel s az a céljuk, hogy egy keleti állam önállóságát romba döntsek. Erről azonban kémelek ulján tudomást szerez a szóbanforgó keleti állam s megbizsa bü emberét, Rasawot, hogy mindenáron szereze meg a szerződést. Rasaw titkos terveket sző. Megtudja, hogy Carr miniszter menyasszonyának az apja nagy bűnt rejteget múltjában. Emondja ezt a leánynak s közli vele, hogy csak az esetben nem leplezi le az apját, ha segít neki a titkos szerződést ellopni. A leány beleegyezik a feltételbe. Éjnek idején beszőknek a miniszter dolgozószobájába s kifeszítik az íróasztal látkot, amely azonban oly ördögös szerkezettel van ellátva, hogyha idegen kéz nyúl hozzá, tűzrevolverlővést tesz egymásúán. A nagyszerű, idegizgató jelenetekkel átszőtt drámát teljesen új műsor keretében holnap, szerdán mutatja be az Apolló-színház.

* **Szenzáció az irodalomban.** A mire már vagy 15 év óta vár türelmetlenül az irodalomkedvelő közönség, azt meghozta az idei karácsonyi könyvpiac. Megjelent az olcsó Carlyle! Carlyle: „A francia forradalom története, Barath Ferenc fordításában. A fordító így ír erről a jelentős irodalmi eseményről: „A művészi törtélemlírás legnagyobb alkotása Carlyle nagy munkája a francia forradalomról. Az emberi história legnagyobb művésze egymásra találtak. Lélegzetelállító gyorsasággal Carlyle roppant erejű stílusának a dübörgésével perregek le sorra a nagydráma nagy jelenetei és végül a forradalom örökösének: Napóleonnak a megjelenése következik. Egy óriás gyurja itt óriások szobrai” stb. stb. A bámulatos könyvnek bámulatos olcsó az ára: a 3 vaskos kötet — 1488 oldal — angol vászonkötésben 5 korona 70 fillérbe kerül! Ennél szebb, értékesebb és olcsóbb karácsonyi ajándékot úgy felnéittek, mint az ifjuság részére el sem lehet képzelni. A mű Kerpel Lszó könyvkereskedésében már kapható.

* **Állandó képkiallítás Nagy Géza fényképész kapualjában.** Műtermi felvételek naponta d. e. fél 9-től d. u. 4 ig. Interieur felvételek saját láncán, ugyszintén kis kép után Patin, Sepie Aquarel, Pastel nagyítás és egyéb külső felvételek szolid irak mellett eszközöltetnek Arad, Andrassy-tér 22. sz. Polgári takarékpénztár épületében. Telefon 922.

* **60 kötet könyv 1 kor. 40 fill. ért, 150 hangjegy 2 kor. 40 fill. ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Lszó kölcsönzőintézetében, Aradon.**

HIREK.

Arverés a leghosszabb beszédre.

(A cseh obstrukció. — Öt napos ülés a Reichsrathban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, december 17.

Az osztrák képviselőházban rég nem volt olyan obstrukció, amilyen most folyik a hadiállapot kimondásakor életbeléptetendő ugynevezett kivételes törvények ellen. Mivel a kormány sürgősnek tartja ezt a törvényt, elhatározta, hogy mindenáron letöri a cseh obstrukcióját. A többségi pártokkal megállapodott abban, hogy szombatig minden körülmények között elfogadtatja a javaslatot és e célból szombatig megszakítás nélkül ülést tart a Ház.

A többségi pártok erre való tekintettel be rendezkedtek, hogy fölváltva asszisztálnak az öt napos ülésen. Az összes bizottsági termeket hálószobáknak rendezték be. A legnagyobb teremből büfét alkottak, amelyben nagy tömegben lebzselnek a képviselők. Néhány orvos is tart inspekción, mert hátha az obstrukciók rosszul lesznek a sok beszéd miatt.

Az ellenzék is erősen elkészült az öt napos harcra. Tudják ők, hogy szombaton tovább nem beszélhetnek, mert akkor a 14. szakasz segítségével léptetik életbe a törvényt, de mégse akarnak meghátrálni és elhatározták, hogy kibeszélik az öt napos ülést. Ugy volt előbb, hogy Russol cseh képviselő lesz ma az első szónok. Több órára tervezte beszédét, tudta, hogy az elnök nem ad neki szünetet, épen azért hideg fölragasztat és könyakott rakott maga elé, hogy beszéd közben vegyen magához táplálékot. Azonban Russolra nem került a sor. A cseh radikálisok ugyanis egymás között elárverezték a beszédben való elsőbbségi jogot. Exner csak hat óras beszédre vállalkozott, Chotz pedig hajlandó volt egyfolytában 15 óráig beszélni. Az elsőbbségi jogot Fresl képviselő kapta meg, aki 24 óras beszédet vállalt magára. Beszédét ma este hét órakor kezdte el és az első három órában arról oktatta ki képviselőtársait, hogyan lehet a kucsébernél három számmal százszázalapon sikeresen játszani.

Ejjel egy órakor — amikor e sorokat írjuk — Fresl élénken beszél.

— Az Aradi Közlöny naptárának szétküldése folyamatban van. Az arra jogosult helybeli előfizetők karácsonyi kivétel nélkül megkapják az eddiginél dúsabb tartalmu díszes kivitelű 500 oldalas naptárt, amelyet a lapkihordók turnusokban kézbesítenek. December 18-án, szerdán kapják meg a naptárt a József főherceg-úton, Boros Beni-terén, Luther Marton-terén, Maros-utcában, Erzsébet körúton, Karolina utcában, Radnai-úton, Urbán Iván-utcában, Nagyvárad-úton, Zsófia-utcában, Arany János-utcában, Téli utcában, Széli utcában, Gizella utcában, Lehel-utcában, Simándi- és Erdélyi úton lakó előfizetők az Aradi Közlönynek. — Az Aradi Közlöny kiadóhivatala ezúton kéri azon t. előfizetőit, akiknek előfizetési hátralékuk nincs és így naptárra igényt tarthatnak, de azt távedésből nem kapják meg, ezen körülményt közölik az Aradi Közlöny kiadóhivatalával, (Telefon 151.) hol panaszkodni azonnal elintézését nyer.

— Egy miniszteri tanácsos lemondása. Budapestről jelentik: Kacskovics Mihály kultuszminiszteri tanácsos december 14-én, szombaton benyújtotta nyugdíjazás iránti kérvényét, amely azért érdekes, mert a nyugdíjazás kérésének előzménye az, hogy a 7-ik egyetemes tanítógyűlésen Kacskovics olyan kijelentéseket tett, hogyha a tanítók kérései nem lesznek teljesítve, akkor lemond és nyugdíjazását kéri. Minthogy az előterjesztett törvényjavaslat nem elégíti ki a tanítóságot, ebből levonta a konzekvenciákat.

— A trónörökös a királynál. Bécsből jelentik: A király ma egy órai kihallgatáson fogadta Ferencz Ferdinánd királyi herceg trónörökösét.

— A király karácsonya. Bécsből jelentik: A király a karácsonyi ünnepeket az idén nem Lipót Szalvátor főherceg családja körében tölti el, hanem Schönbrunnban, ahol a megfelelő előkészületeket már megtették. Lipót Szalvátor főherceg családja már e hó 22-én Schönbrunnba érkezik.

— Interpelláció a megrohant pénztézetekről. Budapest: Hantos Elemér képviselő holnap a következő interpellációt fogja benyújtani a képviselőházban:

— Van-e tudomása a pénzügyminiszternek arról, hogy a külpolitikai bonyodalmak következtében egyes helyeken a takarékok betevők nagyobb mennyiségben mondják fel a pénztézeteknél elhelyezett betétjeiket és van-e tudomása a pénzügyminiszternek arról, hogy egyes helyeken a hatósági közegek tulbuzgóságából az új adótörvény végrehajtására való hivatkozással a betevőket betétjeik kivételére készítetik és van-e tudomása a pénzügyminiszternek arról, hogy a közönség körében az a tévhit van elterjedve, mintha az adótörvények a pénztézeteket arra köteleznék, hogy a betevők jegyzékét a pénzügyi hatóságokkal közöljék?

— Rejtelmek Teleky Tibor gondnoksági ügye körül. Asbóth Oszkár azzal a kéréssel fordult ma Arad város törvényhatóságához, hogy a Teleky Tibor grófnak pilóta iskola létesítéséhez adott városi segélyt és koncessziókat neki utalja ki és reá ruházza a város. Asbóth bejelenti, hogy Teleky grófot, akivel ő együtt dolgozott a repülő iskola létesítésében, szülei gondnokság alá helyezték és így ez lemond minden jogról és a város nem károsodnék, sem több terhet nem vállalna, ha támogatásával lehetővé tenné az iskola létesítését, ami a katonai repülőtér megvalósítását is maga után vonná. — Eddig szól Asbóth beadványa. De hogy Telekyt csakugyan gondnokság alá helyezték e, azt ő nem tudja határozottan. Annyi tény, hogy a gondnokság alá helyezéseket a törvénysek közlik a hivatalos lapban. Teleky állítólagos gondnokság alá helyezése pedig nem jelent meg a hivatalos lapban. Nem is valószínű, hogy őt gondnokság alá helyezték. Ezt különben ő se bizonyította hivatalos okmányokkal és a gondnokság alá helyezést mindössze Teleky Tibor állítja csak az Asbóth Oszkárhoz múlt héten intézett levelében. Annyi bizonyos, hogy Telekynek sok oka lenne önmagát gondnokság alá helytetni, mert egész sereg pőr készül ellene a kissé meggondolatlanul kötött szerződések miatt. Még ha a gondnokság alá helyezés eddig nem is történt meg, mindenesetre gazdaságos ötlet, mert így nem kell megfelelni a szerződésbeli kötelezettségeknek.

— A Katolikus Kör ötödik szerdája. Az Autonom Katolikus Kör holnap tartja ebben a szezonban utolsó felolvasó-estélyét a következő érdekes műsorral: I. AB1: A Hajós álma. Éneklő az aradi Máv. dalegyesület Szablóczky János karnagy vezetésével. II. Vallás és erkölcs. Előadja Strommer Viktorin dr. szentbenedekrendi áldozópap, a pannonhalmi tanárképző főiskola tanára. III. Tosti: Ridonami la calma. Éneklő Fetter Irén. Zongorán kíséri Weichart Auróra tanárnő. IV. A keresztény család. Előadja Monay Ferenc dr. minoritarendi tartományi titkár, aradi plébános. V. Elnöki befejező.

— Aki mérgezést érez. A rendőrség központi ügyeletén ma este előállították Jellinek Eszti cselédeleányt, aki Breitmann Róza gyári munkánőtől ellopott néhány darab ruhát és ékszert. Mikor Vidéki Gusztáv ügyeletes rendőrtiszt kihallgatta a leányt, elkezdett jajgatni és görcsöket imitált. Azt is mondotta, hogy szodaoldatot ivott. Kabdebó György dr. tiszti orvos megvizsgálta és megállapította, hogy a leánynak epileptikus rohamai vannak és ennél a betegségnél mutatkoznak a mérgezés képzete és érzete. A kórházba szállították.

— Államiségegy az aradi vashidakra. Tisza István gróf, Aradváros nagynevű országgyűlési képviselője, hiven ahhoz a kijelentéséhez, hogy a város minden közérdekű ügyében meleg pártfogóra talál benne, ismét tanujelét adta annak, hogy ura mindig a szavának. A város közönsége aggodalommal vette tudomásul, hogy a vashidak építési költségeit azok jövedelme nem fedezi és hogy a kereskedelmi miniszter csak legfeljebb harmincezer koronáig hajlandó a deficitet megtéríteni. Már pedig 1911-ik évben negyvenhét ezer korona hiányt kellett fedezni és erre csakugyan mindössze harmincezer koronát utalt ki a miniszter. A várost az a veszedelem fenyegette, hogy vagy pótdóbból pótolja a hiányt, vagy pedig fel-emeli a vámtételeket. A törvényhatósági-bizottság ekkor úgy határozott, hogy Tisza István gróf igazságszeretetéhez és egyúttal hatalmas befolyásához fordul. Megakartta győzni arról a képviselőt, hogy a városra a kereskedelmi kormány kényszerítette a két hid egyidejű létesítését, ami a horribilis hiányokat okozza és meggyőzte őt arról is, hogy a tarifákat emelni nem lehet. Tisza gróf megígérte, hogy a kereskedelmi minisztert felvilágosítja a helyzet felől és kéri, méltányolja azt. Eljárása eredménnyel járt. Beöthy László kereskedelmi miniszter ma érkezett leiratával arról értesítette a város közönségét, hogy a harmincezer koronán felül kiutalta a 17368 koronát is és azt az aradi adóhivatalnál felveheti a városi pénztár. Tette ezt azért, — ugymond — mert belátta, hogy hidvám emeléssel kellene élnie a városnak és ez a gazdasági életet még jobban bénítaná. A rendkívüli segély 1911. évre szól.

— Cseh tüntetés a hadsereg ellen. Brünnből jelentik: Vasárnap éjjel a 8-ik gyalogezred egyik zászlóaljának elutazásánál nagy tüntetések voltak a katonaság és az ország ellen. A parancsnok azért tette késő éjjelre az elutazást, hogy elejét vegye a tüntetéseknek. Mindazonáltal néhány száz főnyi tömeg gyülekezett a pályaudvaron. A kaszárnya előtt nagy tömeg verődött össze, s mikor a zászlóalj a vasútra ment, az egész tömeg kövezni kezdte a katonákat, közben cseh dalokat énekeltek és így kiabáltak:

— Vessen a monarchia, vessen a hadsereg.

A pályaudvaron nagy rendőrcsapat állotta a tömeg útját. A tüntetők a rendőröket is megkövezték, hogy bejussanak az állomásra. A rendőrség kardot rántott és a tömeg közé rontott. Sok ember megsebesült és a pályaudvarra senki se juthatott be. Végre a katonai vonat elindult. A tüntetések reggelig tartottak és sok tüntetőt elfogtak, köztük egyet, aki Szerbiát éltette.

— Családi dráma a katonai behívó miatt. Szabadkáról jelentik: Dulity János 23 éves bajsai gazdát az elmúlt napokban behívték a szabadkai 86. gyalogezredhez. Dulity december 13-án táviratozott Bajsára a feleségének és anyjának, hogy ha látni akarják őt, jöjjenek be azonnal Szabadkára, mert 14-én délután már elmegy Szabadkáról. Dulityné és anyósa másnap meg is érkeztek, beszéltek Dulityval és miután megnyugtatták őt, hazautaztak. Alig értek azonban haza, este 10 órára Dulity is otthon termett azzal, hogy bucsuzni jött és leánynevét a szomszédokba küldte aludni. Vasárnap reggel Dulity nővére visszatért bátyja lakására, ott azonban minden ajtót zárva talált és minthogy zörgetésére és dörmölgésére nem feleltek, ijedten futott át a szomszédokhoz segítségért. A szomszédok feltörték a szoba ablakát, behatoltak a lakásba, ahol Dulityt és feleségét a szoba gerendáján függve élettelenül találták. Az asszonyon menyasszonyi ruha volt, ami arra vall, hogy közös akarattal, előzetes megbeszélés után mentek a halálba. Az öngyilkos házaspárt hétfőn délután temették el nagy részvét mellett.

— Az állatorvos tragédiája. *Szabadváról* jelentik: *Hapody* József bácsalmási községi állatorvos egy lépéses lovon végzett műtét közben műtökésével megsértette egyik karját, mely néhány óra alatt annyira feldagadt, hogy rettenetes kínok között szállították Budapestre, ahol a fertőzött kárt amputálni kellett. A szerencsétlen állatorvos az utolsó értesítés szerint haldoklik.

— Ongyilkos tengerészti. Pólából jelentik: *Racich* Hektor cs. és kir. tengerész-hajóhadnagy szombaton a „Bellona” nevű csótahajón, ahol szolgálatot teljesített, revolverével halántékra lötte magát. Az életunt 37 éves tiszt súlyosan megsebesült és a pólai tengerészkórházban, — ahova szállították — vasárnap éjjel kiszenvetett. Ongyilkosságának okát még nem tudják.

— Huszártisztból csavargó. *Szegedről* jelentik: Az itteni rendőrbírósa nyolc napi elzárásra ítélte csavargásért *Jankovics* Péter többzörösen büntetett foglalkozás nélküli egyént. A tárgyaláson kiderült, hogy a csavargó évekkal ezelőtt honvédhuszár főhadnagy volt. Bácskai előkelő családból származik; a katonaságtól részeges életmódja és kártyaadósságai miatt bocsátották el. *Jankovics* valamikor szerelmes volt a szegedi színház egyik primadonnájába, aki miatt adósságokba keveredett. Később az ivásnak adta magát, majd a kártyaszobák állandó látogatója lett. A katonaságnál megfosztották a tiszt kártyajátjától, mivel pedig a civiléletben nem tudott állást kapni, lassankint teljesen elzüllött. Most csavargásból és koldulásból él.

— A szennyvíztelep bővítése. A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, melylyel 81562 koronát szavazott meg a szennyvíztelep bővítésének céljára. A miniszter ugyan nem helyesli azt a műszaki eljárást, melylyel ezt a munkát a város végre akarja hajtani, de kijelenti, hogy azért nem tartja kárba vesztettnek a befektetési tőkét, mert az építkezések majd más célra lesznek felhasználhatók.

— A szegénytanulókért. Megirtuk már, hogy az aradi szegénytanulók egyesülete ez évben nem tartja meg tradicionális bálját, miután a mai időt nem tartja alkalmasnak a vigadásra, hanem más uton fogja előteremteni a szegénysorau iskolásgyermeknek ingyenes étkezéséhez és felruházásához szükséges anyagiakat. Hauser ezredesné, az egyesület fáradhatatlan, nemesszívű elnöknője most megállapodott a védasszonyokkal arra nézve, hogy az egyesület idén gyűjtőveket bocsát ki s így bárki bármily csekély adománnyal is hozzájárulhat a szegény iskolásgyermekek segélyezéséhez. Az egyesület a gyűjtőveket a közeli napokban bocsátja ki Hauser ezredesné felhívásával, amelynek bizonyára most is szép eredménye lesz.

— Az aradvármegyei községi- és körjegyzők egylete december hó 21-én délelőtt fél tíz órakor választmányi s ugyasott d. e. 10 órakor tartandó rendkívüli közgyűlést tart Aradmegyei közgyűlési termében. Targysorozat: A jegyzői javadalom rendezése tárgyában előterjesztés. Az egyleti alapszabályok módosítása. Az országos ügyvédszövetség átirata a jegyzői magánmunkálatok tárgyában. Békés- és Tolnavármegyei jegyzőegyesületeinek az országos egyesület ügyrendjének, illetve az alapszabályok módosítása iránti indítványa. A békésvármegyei jegyzőegyesület indítványa a kamatteher bevallási magánmunkálatok díjak megszüntetése folytán kártalanítás iránt. Esetleges indítványok.

— Uj izzólámpa. A villamos izzólámpákkal szemben tanusított egyik főfeltétel az, hogy a lámpák úgy állandó fényerősség, mint tartóság tekintetében a lehető legmesszebbmenő kívánalmaknak megfeleljenek. E mellett azonban az áramfogyasztás ugyanakkor fontos tényező, amennyiben az előbb említett előnyök mellett természetesen azon lámpa lesz a legmegfelelőbb, amely a legnagyobb árammegtakarítást mutatja fel. Ezen feltételeknek leginkább megfelel a Magyar Siemens Schuckert Művek r.-t. által forgalomba hozott W-tán lámpa. A huzott drótszálas Wotán lámpával elpusztíthatatlansága mellett a lehető legnagyobb árammegtakarítás érhető el és így az mindenütt gazdaszerűen alkalmazható.

— Japán disztárgyak lakkasatták, kávé és tea-készletek *Kotányi János paprika lerakótáblán Robúsek Józsefnél József főherceget 3.*

— Karácsonyra csak a milliószor bevált Dr. Oetker féle vények szerint készítsük süteményeinket, amelyek minden élelmiszertüzetben, vagy egyenesen Dr. Oetker A-tól (Baden-Wien) kaphatók ingyen és bérmentve. Finom karácsonyfára való sütemény, karácsonyi kalács, vanília-sütemény, mézeskalács, továbbá kuglóf stb. Dr. Oetker vényei szerint és Dr. Oetker sütőporával igen könnyen készíthetők. Mindezek a sütemények igen finom ízűek, könnyen emészthetők és különösen gyermekek számára ajánlatosak. Emellett ezeket a süteményeket minden háziasszony — anya, szakácsnő — saját sütőjében a legrövidebb idő alatt elkészítheti. A sok ezer elismerő levél ekesebben szól, mint minden ajánlás.

— Papírfeldolgozó vállalat *Ingusz I. és Fia* Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kámp, csomagoló-, koszoru és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükséglettel ajánlatainkat kérni.

— Mielőtt karácsonyi és újévi ajándékát beszerezne, saját érdekebe teszi, ha megtekinti *Hirsch Jenő* óras és ékszerész cégnek *Forray* utcai dusan felszerelt kirakatát, hol feltűnő olcsó árakban gyönyörű tárgyak láthatók. 7869

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást egy eredeti Kárpáti téle fejfájdás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárában Arad, Boros Béni-ter. 7031

— Eredeti *Cyclon* villamos porszívógép és *perfekt* villamos *parquetta* fényezőgép gyári arban részlelfizetésre is kapható *Hegedűs Gyula* cégnél.

— Ha igazán olcsón óhajtja karácsonyi és újévi ajándéktárgyait beszerezni, forduljon *Pichler Sándor könyv és papírkerek deséhez* Arad, Szabadság tér 1. Telefon 308. 7281

— A legmegbízhatóbban a *Messner-Boyok* Telefon 816.

TARKASÁGOK

(A családi ékszer.) Egy ósbohém ma nagy föltűnést keltett az aradi korzón. Az ismerősei megbámulták karcsu termetét, amelyen új ruha feszült. De nem ez volt a szenzáció oka, hanem a pompásan ragyogó nyakkendő tő, amely lepos nyakravalójában virított. A tő olyan imponáló volt, hogy mindenki megkérdezte a tekintélyes ósokkal rendelkező bohémról:

— Fiam, talán családi ékszer? Hallom, hogy egyik nagybátyád megnált. Talán ez a magyarázata a családi ékszernek?

— Igen, barátom, ez régi családi ékszer.

— Milyen régi lehet?

— Nagyon régi. Eredetileg nem is az én családomé volt.

— Hanem?

— Hanem, — mondta a bohém és a Fischer Simon áruháza felé mutatott — hanem a Fischer-családé.

Egyik Aradon lakó családnál volt egy szobaleány, aki miután hosszabb ideig szolgált Aradon, rangemelkedésre vágyakozott és mindenáron Pestre akart menni szolgálni.

Kapott is egy helyett, mire felmondott a régi helyén.

— Na, uri helyre megy? — kérdezte a régi gazdasszonya.

— Nem mondhatnám, — felelte a szobaleány — csak olyan, mint ez.

(Válópör.) Egy válópörrel beszélnek mostanában a városban. A válókeresetet a feleség indította, még pedig talérszékenységből. A férj ugyanis tiszta véletlenségből észinté véleményt mondott ónagságáról. A dolog úgy történt, hogy nagy társaság volt együtt. Egy

már nem fiatal, de nőtlen ügyvéd egyszerre meglepő kijelentést tett:

— Meg fogok nőszülni! — mondotta. — Meg fogok nőszülni, meguntam már a legényéletet. Szeretnék egy gondos kis feleséget, szeretném, ha egy nő volna mellettem, házas, gondos. Egy nő, aki spórolósan vezeti a háztartást, aki izletes ebédet főz nekem, a fehérneműt rendben tartja, javítja...

A férj egészen átszellemült hangon hallgatta az ügyvéd áradozását.

— Ilyen feleséget szeretnék én! — fejezte be az agg'egény beszédét. S a férj önkéntelenül rávágta:

— Én is!

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Egy gróf bűnpöre. *Gyulay* István gróf nagybirtokost régebben rágalmazás miatt feljelentette *Máthé* László, a gróf volt bérlője, mert *Gyulay* István *Lukácsy* Lajos aradi ügyvédhez írt leveleiben súlyosan megsértette *Máthé*t. A bérlő az aradi járásbírósnál följelentette a gróft, aki akkor még tagja volt a főrendiháznak s kikeltett kérni. A főrendiház a napokban tartott ülésében törölte *Gyulay*t a főrendek közül vagyoni képesítés megszűnése miatt. Így most már az aradi járásbírósa rövid idő alatt letárgyalja a gróf rágalmazási pörét.

§ Felmentett soffőr. Ismeretes, hogy két év előtt *Salgó* Miksa temesvári vállalkozó egy automobil-szerencsétlenség áldozata lett. Temesvárról Aradra akart jönni a *Westinghouse*-gyár egy kocsijával, amelyet *Knotz* Szilárd soffőr vezetett, de a pneumatik utközben elszakadt s a kocsiból *Salgó* oly szerencsétlenül esett ki, hogy azonnal meghalt. Övegye a *Westinghouse* gyár ellen kártérítési pört tett folyamatba, egyidejűleg azonban gondatlanságból okozott emberölés miatt bünygyi eljárást indítottak *Dicker* József vezérigazgató és *Knotz* Szilárd soffőr ellen. A vezérigazgató ellen azért indult meg az eljárás, mert a gép előzőleg nem volt kipróbálva. A temesvári törvényszék *Dickert* felmentette, de a soffórt vétkesnek találta s három havi fogházra ítélte. Felebbezés folytán az ügy a temesvári tábla elé került, amely az első bíróság ítéletét megváltoztatva a soffórt is felmentette. Most a Kuria foglalkozott az ügygel s visszutasítva az ügyészség felebbezését a temesvári tábla ítéletét helybenhagyta.

§ Megszökött sikkasztó. *Szabó* Jenő, aki az aradi ipartestületnek volt inkasszáló szolgálja, sokakat megkárosított. Miután az ipartestülettől elküldték, speciálisan inkasszállással foglalkozott. Kereshetőstől, egyesületektől, s magánosoktól átvett nyugtákat, számlákat, amelyeknek összegét behajtotta és elsikkasztotta. Az Aradi Ujságírók Segítő Egyesülete javára is inkasszállt, de a behajtott penzekből 160 koronát elsikkasztott. Az egyesület följelentésére ma kellett volna tárgyalni *Szabó* bűnét. A járásbírósa tárgyalást azonban el kellett halasztani, mert a sikkasztó megszökött és elrendelték országos körözését.

§ Boku Szévé elkésett panasza. Ez év január 28-án az Aradon megjelenő *Romanul* című napilapban „*Boku Szévé* ur a *Tribuna* politikai munkatársa viselt dolgai” címmel cikk jelent meg, amely a hírlapíró előéletéről nem a legkiméletesebb módon nyilatkozott. A többek között elmondja a cikk, hogy *Bokut*, aki egy időben a lippai *Lipovana* pénzügyi tanácsvezetője volt, különféle szabálytalanságok és visszaélések miatt mozdították el állásából. A megvádolt hírlapíró természetesen sajtópert indított *Halmagian* Athanasz a *Romanul* felelős szerkesztője ellen, de mert a feljelentést a törvény által előírt 3 hónapon túl tette meg, a nagyváradi esküdtbírósa tegnap megszüntette az eljárást *Halmagian* ellen.

VÁROS ÉS MEGYE.

Rendkívüli közgyűlés az adótörvények ügyében. A városnap tartott kereskedő-eggyűlés fő hivatalos napján meggyűlés városi törvényhatósági bizottsági tagjelölmet irt alá, amelyet holnap adnak át Urban Iván báró főispánnak. Ebben arra kéri a főispánt, hogy lehetőleg rövid időn belül rendkívüli közgyűlésre hívja össze a törvényhatóságot, a közgyűlésre pedig tölze ki az aláíróknak azt az indítványát, hogy az új adótörvények életbeléptetése a rossz gazdasági viszonyokra való tekintettel 1914. év elejéig föltétlenül elhalasztassék és ez idő alatt az adótörvények revízió alá vétessenek. A rendkívüli közgyűlést kéri ívet eddig a következő városatyák irták alá:

Goldschmidt Sándor, Éles Armin, Adler Andor, Nagy Sándor dr., Domány József, Zima Tibor, Weisz Dávid, Koch Dániel, Maresch Gyula, Kosztka Emil, Weisz Márk, Szabó Albert, Pick Ernő, Éles Béla dr., Sugár Jenő dr., Glück Károly, Hoffmann Antal, Steigerwald Alajos, Tatrov József, Krenner Zoltán dr., Tenner Lajos, Hehs Béla, Kneffel Lajos, Faragó Rezső, Goldschmidt Miksa, Funkelstein József, Schwartz János, Reisinger Sándor, Cukor László, Lengyel Tivadar, Hajós Árpád, Lengyel Maró, Heitz Nándor dr., Probst Mihály, Schwartz Hermann, Schwarz Adolf, Schwartz Zsigmond, Mülek Lajos dr., Somló Armin dr., Hegyi Albert, Kohn S. N.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizető. Mi is elfogadunk, de direkt neki is elviheti.

K. Nem helyesen gondolja.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, december 17.

Az időjárás nem mondható kielégítőnek, mert a gyakori esőzés helyett üdösebb lenne, ha az indokolt téli idő köszöntene be.

A gabonaüzlet irányzata lanyha.

Elkelt a mai piacon:

1000 mm. buza	20'10—21'00
1500 mm. tengeri	8'00—9'20
Rozs	19'00
Árpa	20'00
Zab	20'00

Azárak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távírti tudósítás.

Budapest, december 17

Készáru.

Amerika 1/4-el magasabb. Kínálat, vételekötve korlátozott, 15 ezer mm. 5 fillérral olcsóbb.

Határidő.

Dél	3 óra
szárlat	szárlat

Buza 1913. áprillist	11'75—11'78	11'78—11'79
Rozs 1913. áprillist	10'28—10'29	10'32—10'33
Tengeri 1913. májusi	7'50—7'51	7'51—7'52
Zab 1913. áprillist	10'90—10'91	10'94—10'95

Az árak 50 kilonkénti számítva.

Feladó szerkesztő:

Polgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1912. december hó 18-án:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

É v a.

Operette 3 felvonásban. Szövegét irták: Willner és Bodanszky. Fordította Gábor Andor. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYEK:

Flaucert	Huszár K.	Éva	Kállay Jolán.
Milleflaur	Gyöző A.	Mathieu	Szily Sándor
Paquerotte	Sz. Rontay B.	Voissin	Szabó Lajos
Laruse	Herold Ede.	Prünelles	Hajdútska L.

Kezdeté este 7/8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerdán, 1912. december 18-án:

1. Szepi mint botanikus. Humoros. — 2. Ártatlanul meggyanúsítva. Dráma. — 3. A sárga lepke. Tudományos. — 4. Misi állomásfőnök. — 5. A bánya király. Modern dráma. Két felvonásban.

Előadások délután 1/2 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színapad

Ma szerdán, 1912. december 18-án:

1. Gyakorlatok egy hadihajón. Természetutáni felvétel. — 2. Szepi bácsi Bécsben. Kacagató vígjáték. — 3. A titkos szerződés. Rendkívül érdekesítő kém dráma 2 felvonásban. — 4. Agoston mint óras. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/2 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Utasort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTÉR.*

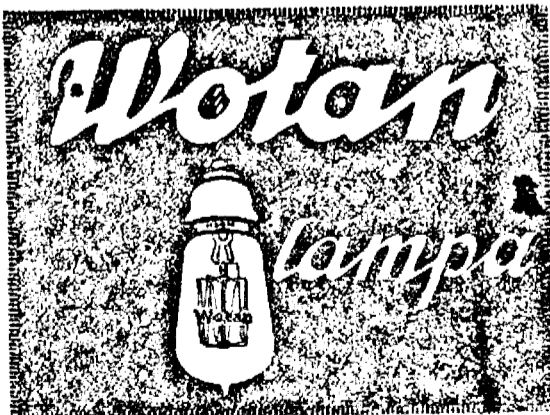
A TENGER AJÁNDÉKÁNAK

lehetne a csukamájolajat nevezni. Hogy ez azonban kellően kihasználható legyen, először bizonyos kezelés alá kell venni. A csukamájolajat is meg kell fosztani a Scott-féle eljárás által hátrányaitól, amilyen a nehéz emészthetőség, a kellemetlen szag, a rossz íz, hogy ezáltal élvezhetőbbé, könnyen szedhetővé és ízletesebbé legyen. Az így nyert Scott-féle csukamájolaj Emulsióban a közönséges csukamájolaj minden előnye fokozott mértékben megvan, étvágygerjesztő hatással bír, rendkívül tápláló és élvezhető még kényes inyek és gyomornak is. A

SCOTT féle
EMULSIÓ

rendszeres használatánál gyakran rövid idő alatt észlelhető az általános erőgyarapodás. Aki ezt akarja elérni, az határozza el magát és tartson kurát a SCOTT féle Emulsióval! minél előbb, annál jobb.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 10 fillér. Minden gyógytárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címre Wien, VII, akkor egy gyógytár utján próbaadagot küldünk.

huzott drótszállal.

kb. 75% áram megtakarítás.

TÖRHETETLEN!

Magyar

6909

SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

GYÖRGY
MENYHÉRT
ÉS TÁRSA

női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

Nagy

Karácsonyi

Occasio

Leszállított árak.

Telefon 855.

Szabott árak.

Nagy választék:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyek
Szőrme kabátok

Színházi köpenyek
Leányka és
Gyermek kabátokban
Szőrme garnitúrákban.

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

Legujabb divatu kezimunkait
 valamint hozzávaló anyagokat, kötött
 és szövött árukat ajánlja

WEISZ ÉS BENJAMIN cég

Andrássy-tér 22. sz.
 Telefon 635. 7782 Telefon 635.

Nyílttér.

Alkalmi cipő
 kedvelt facon
 minden
 színben
 kapható

Kutányi J. Arad,
 Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

NAGY
 KARÁCSONYI VÁSÁR
DÉCSI GÉZA
 könyv- és papírüzletében
 ARAD. Forray u. Nádasdy-palota.
 Telefon 902.
 PAPIRJÁTÉKOK, KÉPESKÖNYVEK,
 LEVÉLPAPÍR, LEVELEZŐ LAP
 LEGOLCSÓBBAN EZEN
 861 CÉGNÉL VÁSÁ-
 ROLHATÓ.

Korányinál

a Szabadságtéren
 Mesés öltönyök már 10 K.-tól
 Angol felöltők 16 K.-tól

Nagy választék téli és szőrme kabátokban

Óriási választék cipőkben és kalapokban.

26857—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur-
 nak 192000—1912. számú körren-
 delete alapján közhírré teszem,
 hogy azok a védkötelesek sem
 vándorolhatnak ki, akik már az
 1909. II. törvénycikk 2. §-ának b.
 pontja alapján adott engedély bir-
 tokában vannak.

Arad, 1912. évi december hó
 hó 11-én.

Greén, s. k.
 h. főkapitány.

27111—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozása és
 azokon a szabad közlekedés aka-
 dályainak elhárítása tárgyában
 alkotott 12757—408—1884. számú
 szabályrendelet 4. §-a alapján
 meghagyom a ház es telektulaj-
 donosoknak, vagy ezen ingatla-
 nok gondozásával megbizottak-
 nak, hogy házuk és telkük előtt
 elvonuló gyalogjárdát állandóan
 tisztán tartásuk, arról a havat le-
 esés után azonnal leseperjék s ha
 a járdák sikosak, azt homok, fű-
 részpor vagy hamuval azonnal
 beszórják, mert ellenkező esetben
 a munkálatok költségükre hiva-
 talból lesznek fogantatva, ezen-
 kívül a rendőri büntető s ha ne-
 tán a járda nem takarítása vagy
 fel nem szórása következtében
 valakit baleset érne, a btkv.
 319. §-a alapján is eljárás lesz a
 mulasztó ellen indítva.

Arad, 1912. évi december hó
 18-án.

Greén,
 h. főkapitány.

Általánosan kedvelt legjobb hatásu

és ízű **Hajósi-téle** most érkezett meg.
Csukamájolaj E fontos és nagy
 táperejű szer kitűnő
 hatásának bizonyított
 mindenféle légzőszer-
 vi bajoknál, köhögés-
 nél. fejlődésben visszamaradt gyermekeknel, stb. stb.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagy-
 viszketegség biztos
 megszüntetésére leg-
 jobb szer a „Frigin”
 Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

**Legjobb fekete
 Hajfestő**

a „HELOGEN”. Egy
 pár perc alatt bármely ha-
 jat vagy bajuszt a legszebb
 állandó fekete színre lehet
 festeni anélkül, hogy a színt le lehet mosni. Ara
 341 **2**

**Kitűnő amerikai
 gummi**

„NITER” 6 darab egy
 eredeti fémdobozban **2**
korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD,
 Andrássy-tér 22. sz.
 a megyeházzal szemben. —

Bognár

kerestetik

a monyoró-repszegi
 uradalom részére. Az
 állás január hó 1-én
 elfoglalható. 7906

Monyorói uradalom

u. p.
Bokszeg

Egy 2 középiskolát végzett, 14
 évet betöltött ügyes fiu

nyomdász-tanulónak

felvétetik.

Eiser Sándor Arad,

Telefon 222 **Weitzer János-u. 2.** Telefon 222

A legrégebbi és a legnagyobb különlegességi üzlet **villágítási**
 tárgyokban. Dusan felszerelt raktár a legdivatosabb **csil-**
 lárokból **villany-, gáz- és acetilén-világításhoz,** to-
 vábbá **villany, gáz- és acetilén főző,** valamint **vasalási**
 készülékekben. Ugyis tén minden e szakmába tartozó
 üvegáru- és armaturákban nagy raktár. A magyar
 gáziszófény részvénytársaság welbach-i **Dr. Auer Károly**
 szabadalma egyedüli elárúsítója. 7729

Értesitem az igen tisztelt helybeli és vidéki
7242 hölgy közönséget, hogy
angol és francia női divattermem
Deák Ferenc-u. 4. sz. alá helyeztem át.

További szíves pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel

Szigetiné Bickel Ilonka.

ALAPÍTOTT 1889-BEN

Várhoz László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy a téli időnyre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint férfi-, női- és gyermekcipők készítését, valamint Orthopädi-cipőket fájós lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt esz-közöltetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses pártfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOL LÁSZLÓ,

a legost hozzáértő tisztikarának szolgáltója.

Hölgyközönség szíves figyelmébe

ajánlom elsőrendű amerikai gépekkel felszerelt Weitzer János-utca 15. sz. alatti harisnyakötő démet,

hol mindennemű férfi, női és gyermek harisnyát készítését a legszolidabb kivitelben legolcsóbb árakban készítek. Raktáron tartok minden nagyságú kész harisnyát, legfinomabb pamutokból előállítva. 7799

Javítások aznap elkészítetnek.

Szíves pártfogást kérek kiváló tisztelettel:

Özv. Braun Ignácné.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcseréltetnek. Telefon 488. Telefon 438

Karácsonykor az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát

az Aradi Közlöny minden

negyedéves

előfizetője

— amennyiben előfizetési hátralékban nincs — az esetben is, ha havonként fizet elő

ajándékul kapja.

Hölgyek

azonnali segítséget kaphatnak a tisztulási folyamat kimaradása esetén az én eddig utolérhetetlen készítményem által. Bevenni kellemes, teljesen ártalmatlan. Naponta érkeznek önként küldött köszönőlevelek. Női orvosok állandóan rendelkeznek. Egy doboz tabella ára kor. 3-60 bérmentve, diezkréti szétküldés vámnehezég nélkül. Kaesbach gyógyszerár Nieverle 160. (Bez. Frankfurt J. Oder.) Kívánatra küld a Wiener Versand Stella. Árjegyzék számomra köszönőlevelekkel ingyen. 6965

Legszebb karácsonyi vagy újévi ajándék! Valódi harzi kanári madarak,

szárny alatt harzibélyeggel, éjjel-nappalének.

lők, versenyképes olcsó árban már 10 koronától, ugyszintén tengerentuli diszmadarak minden színben kaphatók. 7365 ZIMMERMANN JÁNOS-nál Aradon, Deák Ferenc-utca 10. sz.

Karácsonyfadisz

gyári árakban!

Mindegyik sorozat elegendő egy nagy karácsonyfa részére és tartalmaz új, gyönyörű darabokat még pedig: egy pompás ezüst átvonatu csucot és különféle phönixüvegéből készült szép, fantázia tárgyakat: lég-gömbök, lampionok, világítógolyók, madarak, trombiták, esengetyűk, fajgyümölcsök, brilliáns csillagok, tündöklő-reflektorok, célszerű gyertyák; angyalajak, csodagyertyák. («Gnom» törpe védjegyű csillagszóró gyertyák, stb. I. sorozat tartalmaz 230 pompás darabot, ára 8.50 korona. II. sorozat tartalmaz 100 pompás darabot, ára 4.50 kor. III. sorozat tartalmaz 150 pompás darabot, ára 3.50 kor. Szétküldéssel telep: **Löbl Gusztáv**, Wien, VI. Millergasse 42. Utánvétellel, bérmentve az összes posta állomásokra. 5675

KARÁCSONYI OCCASIO!

Legcélszerűbb ünnepi ajándék egy teljes öltönyszövet, melyet már 16 koronától finom tiszta gyapjából vásárolhat egyedül

Leichner és Fleischer

5701 kizárólagos posztóraktárában

Arad, Szabadság-tér 17. sz. alatt hol rövid ideig maradékok is kaphatók.

URÁNIA

1912. évi december 18. és 19.
 szerda és csütörtök

SZENZÁCIÓ

A BÁNYA KIRÁLY

Modern dráma 2 felvonásban.

7143

Az első rész Párisban, a második rész
 Bressacban játszódik le és az órási

Slággerműsor.

6690

Az angol király
 udvari szállító.

Különlegesség:
 „Kingdom-Blend“
 az angol király őfelségének
 5 órás teája.

A VILÁG LEGJOBB

TEA

„U.K.“
 TEAS

A walesi herceg
 szállító.

Az „U. K. TEA“
 rendkívül kiadók és za-
 matosak.

Raktáron: Éles Árminnál, Atlantika kávé és tea behozatal, Hoff-
 mann Ottó Arad és Theis Miklósnál Ujaradon.

Karácsonyi ünnepek közeledtével ajánlom a nagy közönség szives figyelmébe
Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám alatt levő

ferfi- és cipőkülönlegességi üzletemet,
 hol legelsőrendű cikkek nagy választékban legolcsóbban kaphatók.
 Szives látogatást kérek: **PINTEA JÁNOS**

Boldog karácsonyi ünnepeket!

Ezer márkáértéki örömet szeresz és megának és gyermekeinek, ha az én törvényesen védett búvárszivemet megrendeli, amivel ön feltűné és nagyszerű mutatványokat produkálhat a hosszú téli estéken, érdekes fiatal és öregnek. Csakis nálam kapható 75 fillér beállítás mellett. Bérmentve 3 darab 3 korona 50 fillér. Utánvéttel 50 fillérrel több. Bármely országban levélbélyegeket fizetésül elfogadjuk. Egy karácsonyi aláól sem szabad hiányoznia.

Max Ewald,
 áruháza Gelsenkirchen. Postaszekrény 35. Minden megrendelő, három darab törvényileg védett tréfas újságot kap ingyen. 7851

Új cukorka üzlet.

A nagyközönség szives tudomására hozom, hogy Forrai u. 2. szám alatt levő volt Német-féle cukorka-üzletet újonnan berendeztem, ahol is mindennemű legfinomabb tea, teaköszvény, déligyümölcs, csoko és cukorkák legjutányosabb gyári készítésűi áron kaphatók.

Nagy karácsonyi cukorka választék.

Szives pártfogást kér 7798
Adler Sándorné.

Ezelőtt

Bolezni Antal

féle cipő-üzlet Salacz-utca 2. sz. alatt megnagyobbítva, saját készítésű úri női és gyermek cipők raktára. Elsőrendű munka és anyagból állandó nagy választékban kaphatók. Mérték utáni rendelések a legújabb divat után pontosan készítenek. — Tisztelettel

Czernóczky M.

Pathefonok

és Pathe-lemesek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben.

ACCASSIÓ

Szövetek, barchetek, selymek nagy választékban érkeztek, vászon és fehérneműek **IGEN JUTÁNYOS ÁRAKBAN** kaphatók. — Szörmeboák és muffok olcsóbb mint bárhol. **NŐI- és LEÁNYKA Confectió**

Hoffmann Sándor
 ARAD, (SZINHÁZ ÉPÜLET.)

Porszívógépek,

parkettisztítók, villany főzőedények és vasalók, villanyberendezések, villanyosillárok, dynamogépek, villanymotorok

olcsón kaphatók:

Kalmár Józsefnél

Aradon,
 Salacz-utca 2. szám

6111

Nagymennyiségű
maculatura
 jutányosan eladó.

Mindenki azt mondja már, hogy **Szeplők, májfoltok** és minden arctis tátlanságok eltüntetésére, továbbá hideg, szeles időben arc és kezek megvédésére legjobb az eredeti

Kárpáti-féle

Benzoe-Creme 1 korona.
 és **Benzoe-tej szappan** 70 fillér utasítással.

Készíti:

7031

KÁRPÁTI JÁNOS gyógyszerész
 Arad, Boros Beni-tér 15. sz.
 6 korona rendelésnél postaköltség nem számítatik.

Ugy a helybeli, mint a vidéki n. é. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy

Aradon, Weitzer
 L-u. 17. sz. I. em.

a mai kényes igényeknek megfelelő

angol és francia női divattermet

nyitottam, ahol Geiger Etel-féle szab. rendszer szerint szabni is tanítok. Ezen szabászatú módszert bárki is a legrövidebb idő alatt elsajátíthatja. Szives pártfogást kér:

Klein Gersonné

Arad, Weitzer János-utca 17. szám I. emelet.

Apró hirdetések

HÁZASSÁG.

Házassándók figyelmébe!
Férjet keresnek: 28 éves vagyonos csinos orosz hölgy, 22 éves német árva 400,000 korona vagyonnal, 18 éves egyedül álló porosz k. a. 100.000 vagyonnal 88 éves független gyermektelen özvegy 120,000 kor. vagyonnal, számos vagyonos magyar hölgy, gazdag amerikai hölgyek és sok száz vagyonos hölgy Európa egyéb országaiból. Komoly érdeklődőknek (ha vagyontalanok is) díjtalan felvilágosítást ad Schlesinger, Berlin 18. 7797

Női tértük,
hajtuk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál
II-5251

LEVELEZÉS.

Melyik
vagyonos gyermektelen készpénzzel is rendelkező fess urad, Szeged közelében, volna hajlandó vagyonos középkorú urral, állandó ismeretséget kötni? Ő lenne az örökösöm. Vallás nem határoz. Teljes című leveleket „Kriszkindli” kiadóhivatalba. 7990

„Sinecler”
levele van a főpostán, kérem átvenni. 7989

Legtermészetesebb virágillat
a „Rosa Centifolia”. Üvege 5-750 12- kor. Kapható Török Andor és Társa drogeriájában. Andrássy-tér 20. 7992

ÜZLETEK.

Fűszeres edés,
korlátlan italméréssel, házzal együtt eladó. Cím a kiadóban. 7988

INGATLAN.

Az Abacs-utca 8. sz. alatti ház sürgősen eladó. Értekezhetni lehet a tulajdonossal, Kovács Miklósnéval, lakik Nagyatád, Somogy megye. 7965

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó,
helyszüke miatt, egy jó karban levő seiyem díván 2 székkal jutányosan Lengyelné Szent Péter-tér 7. szám. 7982

Likőraromán
mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Íjhaságl iratok,
képeskönyvek és karácsonyi ajándékok mélyen leszállított árban kaphatók Pichler Sándor könyv-, papír- és írószer kereskedése en Arad, Szabadság-tér. Telefon 308 6311

ALKALMAZÁST KERES.

Mo. órád,
házon kívüli mosást e fogad. Kiss Izabella Mihály-u. 69. 7971

Gyógyászorvos
gyakornoki állást keres, jelesen érettségizett ifju. Szíves megkereséseket továbbít a lap kiadóhivatala „S orgalmas” jelige alatt. 7991

Bejárónő,
a délelőtti órákra ajánkozik. Kiss Izabella Mihály u. 69. sz. 7971

KÜLÖNFÉLE.

Fényes parket
verhető Vojtek és Weisz hírneves -betéti- viasz használatával. II-2551

A legfinomabb és legzamatosabb rumot készítjük pár perc alatt a Fő desféle rumessentiából. Köztudomású dolog hogy, a legelőkelőbb urhazaknál ezt a rumot használják, mert teljesen egyenértékű az importált rumokkal. Egy literre való adag 30 fillér. Finom francia és német gyártmányú likőresentiát, melyekkel a legfinomabb, páratlan zamatu és színű likörök állíthatók elő, ávegenként 50 fillér és 1 korona. Földes Kelemen pyógy-szertára Arad. 1224

Féreges baromfi
megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porttal. II-2551

Karácsonyi ajándékok
mélyen leszállított árban. Legújabb finom levélpapírok, fénykép és képes lapalbumok emlékkönyvek, fadiszmü-tárgyak festésre, égetésre, összes festészeti kellékekkel; imakönyvek, karácsonyfadíszek minden árban. Felt dísznap-tárak en gros. Íjhaságl iratok, mesék-könyvek fálárban. Krausz Paulin, színház-épület. 4541

Féreges baromfi órák
teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-5251

Taxameterok.

Bér-autók
Telefonszám 818
1881
Szolgálat: regg. 6 órától éjjel 12 órák
baragyi úton Ferenclakos 8. sz.

Ékszeresek

és órák igen olcsón
Farkas Streicher cégnél
Arad, Fokony-tér 1. sz.

Jó egészségének
előállítására használdon mindenki
Kárpáti-léle
Opohajtót,
mely a legkötőbb fájdalom nélküli gyomororvosító báziszer. Ise édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér.
12 üveg franco K 480. Kapható kizárólag a készítőnél
KÁRPÁTI JÁNOS
Bécsúrtársak 4578
ARAD, BOKOS BÉNY-ÉRE.

Feltűnő olcsóságok!

A Karácsonyi és Ujévi ünnepek alkalmára mint legolcsóbb ajándékoknak ajánlom raktáromon levő nagy választék

RŐFÖS ÉS DIVATCIKKEIMET

amelyeket ez alkalomra feltűnő olcsón, leszállított árban árusítok.

MAUTNER R.

Olcsó Aruháza

Arad, Hunyadi-utca 1. szám.

Arad-hegyaljai h. é. motoros vasút menetrendje

Érvényes 1912. november 1-től.

Arad-Györök-Pankota						
Kilomet. távols.	Állomások	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.
		II. III.	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.
—	Arad-Radnától ind.	5:00	8:10	11:20	2:30	6:10
2	Uj-Mikolaka...	5:05	8:15	11:25	2:35	6:15
8	Mikolaka ...	5:08	8:19	11:29	2:39	6:19
7	Óthalom ...	5:20	8:30	11:40	2:50	6:30
12	Mondorlak ...	5:30	8:40	11:50	3:00	6:40
13	Mondorlak-Cécsér ...	5:34	8:44	11:54	3:04	6:44
13	Marocsicsér ...	5:37	8:47	11:57	3:07	6:47
17	Szabadhely ...	5:47	8:57	12:07	3:17	6:57
23	Györök ...	6:10	9:20	12:30	3:40	7:30
24	Aradkövi ...	6:15	9:25	12:35	3:45	7:35
27	Kovácsi ...	6:24	9:34	12:44	3:54	7:44
31	Livada ...	6:36	9:46	12:56	4:06	7:56
36	Világos ...	6:53	10:03	1:13	4:23	8:13
39	Galsa ...	7:08	10:13	1:33	4:33	8:33
41	Muzska ...	7:08	10:18	1:28	4:38	8:38
45	Pankota ...	7:20	10:30	1:40	4:50	8:50

Pankota-Györök-Arad					
Állomások	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.
	1 II. III.	3 II. III.	5 II. III.	7 II. III.	9 II. III.
Pankota ... ind.	4:50	8:00	11:10	2:20	6:10
Muzska ...	5:03	8:13	11:23	2:33	6:23
Galsa ...	5:03	8:13	11:23	2:33	6:23
Világos ...	5:16	8:26	11:36	2:46	6:36
Livada ...	5:28	8:38	11:52	2:58	6:48
Kovácsi ...	5:37	8:46	12:06	3:16	6:56
Aradkövi ...	5:55	9:05	12:15	3:25	7:05
Györök ...	6:10	9:20	12:30	3:40	7:20
Szabadhely ...	6:24	9:34	12:44	3:54	7:34
Marocsicsér ...	6:34	9:44	12:54	4:04	7:44
Mondorlak-Cécsér ...	6:37	9:47	12:57	4:07	7:47
Mondorlak ...	6:41	9:51	1:01	4:11	7:51
Óthalom ...	6:51	10:01	1:11	4:21	8:01
Mikolaka ...	7:02	10:12	1:22	4:32	8:12
Uj-Mikolaka ...	7:06	10:16	1:26	4:36	8:16
Arad-Radnától érk.	7:10	10:20	1:30	4:40	8:20

Györök-M.-Radna.					
Állomások	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.
	102 II. III.	104 II. III.	106 II. III.	108 II. III.	110 II. III.
Arad (1) ... ind.	regg. 5:00	d. a. 8:10	d. a. 11:20	d. a. 2:30	éj. 6:10
Pankota (1) ... ind.	4:50	8:00	11:10	2:20	6:10
Györök plactér ... ind.	6:10	9:20	12:30	3:40	7:30
Ménés ...	6:18	9:28	12:38	3:48	7:38
Pálos ...	6:25	9:35	12:45	3:55	7:45
Pálosbaracka ...	6:32	9:42	12:52	4:02	7:52
Radna ... érk.	6:41	9:51	1:01	4:11	7:51
	7:00	10:10	1:20	4:30	8:10

M.-Radna-Györök.					
Állomások	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.
	101 II. III.	103 II. III.	105 II. III.	107 II. III.	109 II. III.
Radna ... ind.	regg. 5:10	d. a. 8:20	d. a. 11:30	d. a. 2:40	éj. 6:20
Pálos-Baracka ...	5:29	8:39	11:49	2:59	6:39
Pálos ...	5:37	8:47	11:57	3:07	6:47
Ménés ...	5:46	8:56	12:06	3:16	6:56
Györök plactér érk.	5:53	9:03	12:13	3:23	7:03
	6:00	9:10	12:20	3:30	7:10
Pankota (1) ... érk.	7:20	10:30	1:40	4:50	8:20
Arad (1) ... érk.	7:10	10:20	1:30	4:40	8:10

FISCHER SIMON

Nagyáruháza a Szabadság-téren!

Kérelem a közönséghez

Az e héten várható nagyobb forgalom miatt kérem mélyen tisztelt vevőimet, sziveskedjenek bevásárlásra lehetőleg

a délelőtti órákat

is felhasználni. — Jóllehet karácsonyi tárlatom könnyen áttekinthető és az egyes árucikkek külön csoportokba vannak osztva, személyzetemet is megerősítettem, nemkülönben minden tárgyon az ár is látható mindazonáltal kellő időbeosztás a

sima és figyelmes

kiszolgálást elősegitené.

1781

Kedvező vételt, boldog karácsonyhoz kíván

Fischer Simon nagy áruháza, Arad, Szabadság-tér.